

Selvitys poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätoiminnassa.

Anton Laakso

12/2024

TIIVISTELMÄ

Anton Laakso: Selvitys poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätöiminnassa

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jussi Majanen, Miia Kinos

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Poliisi saapuu usein ensimmäisenä viranomaisena sellaisille tehtäville, joissa yhden tai useamman henkilön vammat vaativat hätäensiavun antamista. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi henkeen ja terveyteen liittyvät tehtävät sekä liikenneonnettomuudet. Poliisin ensiaputaidot ja -välineet ovat keskeisessä roolissa henkeä pelastavien ensiaputoimien toteuttamisessa.

Tutkimus käsittelee poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyttä operatiivisessa kenttätöiminnassa. Poliisin ensiapuvälinevalikoima on suunniteltu siten, että niiden avulla pystytään turvaamaan ihmisen eloonjäämisen kannalta kriittisimmät elintoiminnot: verenkierto ja hengittäminen. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, riittävätkö nykyiset ensiapuvälineet poliisilaitoksilla eri puolilla Suomea riittävän laadukkaan hätäensiavun toteuttamiseen. Tutkimuksessa selvitetään myös, onko yksiköiden ensiapuvarustuksissa eroja maantieteellisen sijainnin mukaan ja mikäli ei ole, niin tulisiko eroja olla. Erityisen tärkeää on tarkastella, ovatko haja-asutusalueiden laitokset varustettu riittävällä ensiapumateriaalilla, koska näillä alueilla ensihoidon ja pelastuksen saapuminen tapahtumapaikalle saattaa kestää huomattavan pitkään.

Tutkimus on erittäin ajankohtainen, sillä poliisihallituksen ohje poliisin ensiavusta on ollut voimassa vuodet 2019–2024. Uutta ohjeistusta laaditaan samaan aikaan tämän työn kanssa. Työ tarjoaa mahdollisuuden arvioida, onko nykyisissä välineissä puutteita, ja mahdollistaa niiden täydentämisen ja kehittämisen tulevaisuutta varten.

(Tiivistelmän luomiseen käytetty apuna tekoälyn ideointia, ChatGPT)

Sivumäärä: 60

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 12/2024

Avainsanat: Poliisi, ensiapu, hätäensiapu, ensiapuväline

ABSTRACT

Anton Laakso: Evaluation of the Sufficiency of Current First Aid Equipment Used by Police in Operational Field Activities

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisor: Jussi Majanen, Miia Kinos

Degree: Bachelor of police services

The police is often the first responder to incidents where one or more individuals require emergency first aid. Such situations include tasks related to life and health, as well as traffic accidents. The police's first aid skills and equipment play a crucial role in providing life-saving emergency care.

This study examines the adequacy of the current first aid equipment used by the police in operational fieldwork. The police's first aid kit is designed to secure the most critical life functions for survival: circulation and breathing. The goal of my thesis is to determine whether the current first aid equipment at police stations across Finland is sufficient to provide high-quality emergency care. The study also investigates whether there are differences in the first aid supplies of units based on geographic location, and if not, whether such differences should exist. It is especially important to assess whether police units in rural areas are equipped with adequate first aid materials, as the arrival of paramedics and rescue services may be significantly delayed in these regions.

This research is highly timely, as the Police Board's guidelines for police first aid have been in effect from 2019 to 2024, with new instructions currently being prepared. The study offers an opportunity to evaluate if there are deficiencies in the existing equipment and to address potential improvements and enhancements for the future.

(Tiivistelmän luomiseen käytetty apuna tekoälyn ideointia, ChatGPT)

Pages: 60

Month and year of review: 12/24

Keywords: Police, first aid, emergency first aid, first aid equipment

SISÄLLYS

1 Johdanto	1
2 Aihe ja tutkimuskysymykset.....	3
2.1 Tutkimuskysymykset:	3
3 Tietoperustan esittely.....	5
3.1 Ensiapu, hätäensiapu, ensihoito ja poliisin taktinen hätäensiapu	5
3.2 Poliisin ensiapukoulutus.....	6
3.3 Poliisin kohtaamat vammat ja kehon häiriötilat	8
3.3.1 Verenvuoto	8
3.3.2 Rintakehän lävistävät vammat ja hengitysongelmat	9
3.3.3 Tajuttomuus ja elottomuus.....	11
3.4 Poliisin ensiapuvälineet.....	12
3.4.1 Kiristysside	14
3.4.2 Paineside.....	15
3.4.3 Ilmarintataitos	16
3.4.4 Lämpöpeite/Avaruuslakana	17
4 Tutkimus nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä	18
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	18
4.2 Tutkimusmenetelmät.....	19
4.2.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	19
4.2.2 Tutkimuksen lähtökohdat	20
4.2.3 Aineistonkeruu.....	21
4.2.4 Analyysi	23
4.3 Tutkimuksen luotettavuus	23
4.4 Tutkimuksen eettisyys.....	23
5 Aikataulutus	25
6 Tutkimuksen tulokset.....	26
6.1 Hypoteesi	26
6.1.1 Yleistä.....	26
6.1.2 Oma arvio.....	26

Välineiden riittävyys.....	26
6.2 Käytössä olevat ensiapuvälineet	28
6.2.1 Mitä ensiaputarvikkeita operatiivisessa kenttätöinnässä toimivan poliisimiehen ja partioauton ensiapuvarustukseen kuuluu	28
6.2.2 Yksittäisen poliisimiehen henkilökohtainen ensiapuvarustus.....	29
6.2.3 Partioauton ensiapuvarustus	30
6.2.4 Käytössä olevat muut ensiapuvälineet listan ulkopuolelta	31
6.3 Tärkeimmät ja toimivimmat ensiapuvälineet	31
6.4 Nykyisiin ensiapuvälineisiin liittyvät haasteet	32
6.5 Poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyys operatiivisessa kenttätöinnässä	33
6.6 Poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin vaikutus ensiapuvälinevalikoimaan	36
6.7 Yhteenveto ja tulosten vertaaminen hypoteesiin.....	38
6.7.1 Käytössä olevat ensiapuvälineet	38
6.7.2 Poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyys operatiivisessa kenttätöinnässä	38
6.7.3 Poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin vaikutus ensiapuvälinevalikoimaan.....	39
7 Pohdinta	40
7.1 Kehitettävää	40
7.2 Tutkimuksen haasteet.....	40
7.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	41
8 Lähteet	43
9 Liitteet.....	46
9.1 Liite 1, Haastattelulomake.....	47
9.2 Liite 2, saatekirje	49
9.3 Liite 3, Tietosuojaseloste	50

1 JOHDANTO

Poliisi vastaanottaa jatkuvasti henkeen ja terveyteen liittyviä poliisitehtäviä, joissa joku tai jotkin henkilöt ovat loukkaantuneet vakavasti tai ovat muuten hengenvaarassa. Tällaisia tehtäviä ovat tyypillisesti pahoinpitelyt, puukotukset ja tehtävät, joihin liittyy ampuma-ase. Aina kyse ei ole väkivallasta, vaan ihmisen henki voi olla vaarassa myös esimerkiksi liikenneonnettomuuksissa tai veden varaan jouduttuaan. On myös mahdollista, että henkilön vammautuminen poliisitehtävän yhteydessä voinut aiheutua poliisin voimankäytöstä esimerkiksi tilanteessa, jossa on jouduttu käyttämään ampuma-asetta tai poliisikoiraa.

Poliisi on hyvin usein ensimmäinen viranomainen, joka tapahtumapaikalle jalkautuu. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että poliisi on tapahtumahetkellä lähempänä tapahtumapaikkaa kuin pelastuslaitoksen yksiköt. Usein tämä johtuu myös tehtävän laadusta, joka vaatii poliisin paikalle saapumisen ja alueen turvaamisen ennen muita viranomaisia. Paikalle päästyään poliisin tulee aloittaa muiden ensitoimien lomassa myös henkeä pelastavan hätäensiavun antaminen sitä tarvitseville.

Hätäensiavun antamista varten poliisilla on ensiapumateriaalia, jolla saadaan tyrehdytettyä ulkoista verenvuotoa ja paikattua esimerkiksi rintakehän alueelle kohdistuneita syviä pistohaavoja. Käytännössä poliisin välineillä pystytään hoitamaan elossa pysymisen kannalta tärkeimmät elintoiminnot ja pyrkiä takaamaan niiden jatkuminen; veren pysyminen kehossa sisällä, verenkierto sekä hengittäminen.

Poliisin ensiapumateriaalin valikoima on kuitenkin rajallinen ja se koostuu pääsoin perustarvikkeista, joilla ei suurempia hoitotoimenpiteitä tehdä. Pääkaupunkiseudulla tämä ei välttämättä ole suuri ongelma, mutta haja-asutusalueilla välineiden riittämättömyys voi osoittautua ongelmalliseksi, koska pahimmillaan näillä alueilla ensihoidon saapumiseen voi mennä tunteja. Tähän kun vielä lisätään se, että esimerkiksi Keski-Suomessa ensihoitoyksiköiden vähentämistä on kaavailtu viimeisen kymmenen vuoden aikana (Kolula, Keskisuomalainen, 25.1.2014), niin avun saaminen voi joissain tilanteissa kestää valitettavan pitkään. Toki pitää muistaa se, ettei suuri määrä ensiapuvälineitä takaa parempaa hoitoa, koska välineiden käyttö vaatii aina myös välinekohtaista osaamista.

Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui poliisin tämänhetkinen ensiapumateriaali ja työn nimi on ”Selvitys poliisin nykyisen ensiapumateriaalin riittävydestä operatiivisessa kenttätoiminnassa”. Käytännössä työn tavoitteena on selvittää, minkälaisia ensiapuvälineitä poliisilaitoksilla on Suomessa käytössä ja onko poliisilaitoksilla jotain ensiapumateriaaliin liittyviä puutteita, joihin kaivattaisiin täydennystä. Lisäksi työssä pyritään käsittelemään sitä, onko ensiapuvarustuksessa eroja laitosten välillä ja vaikuttaako maantieteellinen sijainti mahdollisesti valikoiman laajuuteen.

Aihe on tärkeä ja aina ajankohtainen, sillä poliisin varusteita ja tarvikkeita pyritään kehittämään jatkuvasti. Mikäli laitoksilla on jotain puutteita ensiapuvarustukseen liittyen, niin tällä tutkimuksella ne on mahdollista koota yhteen. Lähettämäni kyselyyn vastatessaan poliisilaitosten ensiapuvastaavat saavat mahdollisuuden pohtia ja keskustella kollegoidensa kanssa, riittävätkö nykyiset varusteet vai olisiko lisätarvikkeille tarvetta. Voi olla, että tällainen tilanteen rauhallinen pohtiminen kiireellisten tehtävien ulkopuolella antaa uusia ja erilaisia näkökulmia, joita laitokset pystyvät hyödyntämään omaa toimintaa kehittäessään.

Työni aiheen mielenkiintoa ja ajankohtaisuutta lisää se, että nykyinen poliisihallituksen ohje ensiavusta ja ensiaputarvikkeista on ollut voimassa vuodet 2019–2024 ja tällä hetkellä poliisihallituksessa laaditaan uutta määräystä ensiavusta.

Työni on täysin julkinen eikä sen tekemiseen tulla tarvitsemaan turvaluokiteltua aineistoa. Poliisin ensiapumateriaali on hyvin yhteneväinen esimerkiksi puolustusvoimien kanssa ja kaikista tarvikkeista on löydettävissä tietoa internetistä julkisista lähteistä.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kentällä toimivien poliisien käytössä olevan ensiapumateriaalin riittävyttä. Tutkimuksen perusjoukko koostuu kuuden eri poliisilaitoksen seitsemästä ensiapuasioista vastaavasta poliisimiehistä. Kaikille ennalta valituille yksiköiden ensiapuvastaaville lähetetään kyselylomake sähköpostitse, johon jokainen saa vastata oman yksikkönsä näkökulmasta. Tällä tavalla saadaan selvitettyä, ollaanko laitoksilla tyytyväisiä tämänhetkiseen ensiapumateriaaliin. Ikään kuin sivutuotteena tutkimuksessa on tavoitteena saada selville myös se, että vaikuttaako poliisilaitoksen maantieteellinen sijainti henkilökunnalla käytössä olevaan ensiapumateriaalivalikoimaan ja onko eri puolella Suomea sijaitsevilla poliisilaitoksilla erilaisia tarpeita ensiaputarvikkeisiin liittyen. Tutkimuksen tarkoituksena on, että siinä saatua tietoa voitaisiin mahdollisesti hyödyntää kehitettäessä poliisin ensiaputarvikkeita ja niiden valikoimaa.

Työni keskittyy vain ja ainoastaan jokaiselle poliisille jaettavaan tavalliseen ensiapuvarustukseen, joka käsittää poliisimiehen omat tarvikkeet sekä partioautosta löytyvän materiaalin. Rajaan työni ulkopuolelle kaikki erikoisvälineet, joita voi esiintyä esimerkiksi ensiapuun erikoistuneilla poliisimiehillä tai valmiusyksikön lääkintämiehillä. Tämän teen siksi, jotta työ pysyisi maltillisen laajuisena ja jotta oma tietotaito riittäisi työn tekemiseen.

Ensiavusta ja ensiaputarvikkeista on kirjoitettu paljon opinnäytetöitä ja muita tutkimuksia. Suomen poliisin ensiaputarvikkeiden riittävyttä ei ole kuitenkaan opinnäytetöissä tutkittu, tai näin ei ole tehty ainakaan poliisiopintojen muututtua AMK-muotoiseksi eli vuoden 2014 jälkeen (Theseus 2024). Aikaisemmat opinnäytetyöt Poliisiammattikorkeakoulussa ovat olleet pitkälti ensiapuoppaita tai käsitelleet lähinnä joitakin yksittäisiä poliisin ensiapuvälineitä. En ole löytänyt opinnäytetöiden lisäksi myöskään mitään muitakaan tutkimuksia, joissa selvitetään Suomen poliisin ensiaputarvikkeiden riittävyttä. Aikaisempiin ensiapuun liittyviin tutkimuksiin nähden tämä tutkimus tuo tärkeää lisätietoa siitä, ovatko poliisin tämänhetkiset ensiaputarvikkeet riittäviä ja ajantasaisia. Tutkimuksessa kerättävä tieto on tärkeää sekä poliisiyksikön omasta että poliisin valtakunnallisesta näkökulmasta.

2.1 Tutkimuskysymykset:

Tutkimuksella pyritään saamaan vastaus yhteen tutkimuskysymykseen:

1. Onko poliisin nykyinen ensiapuvarustus riittävä vai tarvitseeko varustus jonkinlaista täydennystä?

Kyseisen tutkimuskysymyksen olen valinnut sen takia, että on mielestäni mielenkiintoista ja tärkeää selvittää, olisiko poliisilla tarvetta laajentaa ensiaputarvikkeiden ja -välineiden valikoimaa ja puuttuuko valikoimasta jotain kriittistä. Erityisesti oma kiinnostus kohdistuu siihen, olisiko laitoksilla tarvetta saada partioautoihin esimerkiksi defibrillaattoreita, taivekiristysiteitä tai potilaan siirtoalustoja, kuten rankalautoja.

Kysymys on erittäin ajankohtainen, sillä Poliisihallituksen ohje ensiavusta ja ensiaputarvikkeista erääntyy vuoden 2024 lopussa ja uutta ohjetta laaditaan parhaillaan tämän opinnäytetyöprojektin aikana. Uusi versio vanhasta ohjeesta tulee olemaan tämän hetken tiedon mukaan määräysmuotoinen.

3 TIETOPERUSTAN ESITTELY

Työni tietoperusta perustuu omaan tietoon ja osaamiseen, asiantuntijoiden vastauksiin, aikaisemmin aihepiiristä kirjoitettuihin opinnäytetöihin sekä muuhun aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen. Näiden kaikkien lisäksi internetistä on saatavilla valtavasti tietoa ensiavusta sekä käytössä olevista ensiaputarvikkeista.

Itselläni ei ole ensihoitajan koulutusta eikä mitään muutakaan hätäensiavun erikoiskoulutusta, vaan tietoni ja osaamiseni asiasta pohjautuu täysin puolustusvoimien sekä poliisin kouluttamiin tietoihin ja taitoihin sekä omaan mielenkiintoni kyseistä aihealuetta kohtaan. Olen pyrkinyt käsittelemään aihetta objektiivisesti ja tuomaan työssä esille mahdollisimman vähän omia kokemuksiani asiasta.

3.1 Ensiapu, hätäensiapu, ensihoito ja poliisin taktinen hätäensiapu

Ensiavulla tarkoitetaan apua tai hoitoa, jota annetaan loukkaantuneelle tai sairastuneelle tapahtumapaikalla. Ensiavun avulla pyritään turvaamaan erityisesti autettavan peruselintoiminnot ja estämään hänen tilansa paheneminen (Punainen risti 2024)

Hätäensiapu tarkoittaa henkeä pelastavaa ensiapua. Käytännössä hätäensiavun toimenpiteillä pyritään turvaamaan elossapysymisen kannalta tärkeimmät kehon toiminnot eli hengittäminen ja verenkierto. Myös äkillisesti elottomaksi menneen potilaan elvyttäminen on hätäensiapua. (Yhdistysavain 2022)

Ensihoito tarkoittaa sairaanhoitohenkilöstön äkillisesti sairastuneelle tai loukkaantuneelle potilaalle antamaa kiireellistä hoitoa ja tarvittaessa potilaan kuljettamista jatkohoitoon. Ensihoito on aina terveydenhuollon ammattilaisten antamaa hoitoa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023)

Poliisihallitus määrittelee poliisin taktisen hätäensiavun seuraavalla tavalla: ”Poliisin taktisella hätäensiavulla tarkoitetaan ennen sairaalahoitoa tapahtuvaa hätäensiapua ympäristössä, jossa ensihoitohenkilöstö ei ole saatavilla tilanteen äkillisyyden vuoksi tai ensihoitohenkilöstö ei voi välittömästi mennä kohteeseen vaarallisen kohdehenkilön vuoksi. Poliisin taktisen hätäensiavun tarkoituksena on varmistaa työturvallisuutta sekä vähentää lisävammautumista aloittamalla ensiaputoimenpiteet mahdollisimman nopeasti.” (Poliisihallitus, POL-2019-30157)

3.2 Poliisin ensiapukoulutus

Poliisin ensiapukoulutusta sääntelee aiheesta laadittu poliisihallituksen ohje POL-2019-30157. Ohjeessa kerrotaan, kuinka ensiaputilanteisiin tulee poliisissa varautua ja miten koulutusta tulee järjestää.

Ohjeen mukaan Poliisiammattikorkeakoulussa opiskeleville poliisiopiskelijoille koulutetaan opintojen aikana Suomen Punaisen Ristin luokitusten mukainen EA1-pätevyys sekä poliisin taktista hätäensiapua (Poliisihallitus POL-2019-30157).

Suomen Punaisen Ristin mukaan EA1-koulutukseen kuuluu seuraava sisältö:

- Toiminta auttamistilanteessa
- Tajuttoman henkilön tunnistaminen ja ensiapu
- Painelu-puhalluselvytys sekä neuvovan defibrillaattorin käyttö
- Tukehtumassa olevan henkilön ensiapu
- Raajassa olevan suuren verenvuodon tyrehtyttäminen
- Sokki
- Tavallisimpien sairauskohtausten ensiapu (rintakipu, matala verensokeri, aivoverenkierronhäiriöt, kouristukset, vakava allerginen reaktio, astmakohtaus)
- Tyypillisimpien haavojen ja palovammojen ensiapu
- Nivelvammojen ja murtumien ensiapu
- Muut tapaturmat (sähköisku, silmävamma, nenäverenvuoto, pään vamma)
- Myrkytyksien ensiapu
- Tapaturmien ehkäisy
- Terveysten edistäminen
- Henkinen ensiapu (Suomen punainen risti 2024)

Poliisiopiskelijoille koulutettava EA1 tasoinen koulutus ei välttämättä täysin vastaa Punaisen ristin järjestämää koulutusta sisällöltään, koska poliisihallitus painottaa ohjeessaan oman työn ja työolosuhteiden erityispiirteiden huomioimista koulutuksen sisältöä suunniteltaessa (Poliisihallitus, POL-2019-30157). Vaikka koulutuksen sisältö ei olisikaan täysin sama kuin Punaisen ristin edellä esitettyssä listauksessa, on koulutuksen sisältö kuitenkin sellainen, että se täyttää Ea1 sisältövaatimukset. Poliisikoulutuksen aikana poliisiopiskelijat saavat laajat perusteet potilaalle annettavasta ensiavusta, joiden pohjalta työelämässä kykenee soveltamaan opittuja taitoja erilaisissa tilanteissa.

Työelämässä poliisiyksiköt ovat velvollisia huolehtimaan oman henkilöstönsä ensiapukoulutuksesta. Se, minkä laajuista ensiapukoulutusta järjestetään, riippuu täysin henkilöstön työtehtävistä. (Poliisihallitus, POL-2019-30157)

Poliisihallituksen ohjeessa vuodelta 2019 ensiapukoulutusvaatimukset on jaettu henkilöstölle seuraavalla tavalla:

Toimistotehtävät ja vastaavat (mm. toimistotyöntekijät, asiantuntijat, päällystö)	Hätäensiapukoulutus + kertauskurssi (4–8 h)
Laboratoriohenkilöstö ja rikospaikkatutkijat (riskiarvioinnin mukaisesti)	EA 1 + kertauskurssi (4–8 h); voimankäyttövälineitä kantavalla henkilöstöllä kertauskurssi (8 h) ja lisäksi poliisin taktinen hätäensiapukoulutus
Vartiointitehtävät voimankäyttövälineitä kantaen tai niitä ilman	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapu -koulutus voimankäyttövälineitä kantavilla henkilöillä vartiointitehtävissä
Voimankäyttövälineitä kantavat henkilöt (kenttä ja rikostorjunta)	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapukoulutus
Poliisin taktisen hätäensivun kouluttajat	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktisen hätäensivun kouluttajakoulutus
Vati	EA1+ kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapukoulutus, mahdolliset Vati Medic -kurssit ja kohdennetut harjoitus- /koulutuspäivät (TEMS)
Jouha	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapukoulutus ja kohdennetut harjoitus- / koulutuspäivät (TEMS)
Tepo/CBRNE	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapukoulutus ja kohdennetut harjoitus- /koulutuspäivät (TEMS)
Koirapoliisit	EA1 + kertauskurssi (8 h) sekä poliisin taktinen hätäensiapukoulutus ja kohdennetut harjoitus- /koulutuspäivät (TEMS)
poliisin peruskoulutus	EA1 ja poliisin taktinen hätäensiapukoulutus

(Poliisihallitus, POL-2019-30157)

3.3 Poliisin kohtaamat vammat ja kehon häiriötilat

Jotta lukijan olisi helpompaa käsittää työssäni käsiteltävää aihealuetta, käsittelen tässä osassa läpi muutamia vammoja sekä kehon häiriötiloja, joihin poliisi ainakin oman kokemukseni mukaan törmää usein työskennellessään poliisin valvonta- ja hälytyssektorilla. Tarkoitus ei ole käydä vammatyyppejä kovin syvällisesti, vaan tavoitteena on saada kuva siitä, minkälaisia ensiapuun liittyviä tapauksia poliisi voi kohdata työssään.

3.3.1 Verenvuoto

Verenvuoto voi olla joko ulkoista tai sisäistä. Ulkoisesta verenvuodosta puhutaan silloin, kun veri vuotaa ihmiskehon ulkopuolelle. Toisin kuin sisäisessä verenvuodossa, vuotokohdan paikallistaminen on ulkoisessa verenvuodossa yleensä mahdollista hyvinkin nopeasti, joka parantaa huomattavasti mahdollisuuksia hoitaa potilasta. Poliisilla on kenttäolosuhteissa käytännössä mahdollisuus hoitaa vain ulkoisesta verenvuodosta kärsiviä potilaita.

Verenvuotoa on olemassa monenlaista ja sen voimakkuus on aina täysin tapauskohtaista, johon vaikuttavat muun muassa vammamekanismi ja potilaan henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten verisuonien kunto. Eloönjäämisen kannalta kaikista vaarallisista vuototyyppeistä on massiivinen verenvuoto.

Massiiviselle verenvuodolle ei ole olemassa yleisluonnollista määritelmää, mutta lähtökohtaisesti massiivisesta vuodosta puhutaan silloin, kun vuoto on hallitsematonta. Lauri Halosen, Kreu Maisniemien sekä Lauri Handolinin kirjoittamassa artikkelissa lääketieteelliseen aikakauskirjaan *Duodecimiin* kerrotaan, että yhtenä määritelmänä voidaan pitää sitä, että potilas vaatii ensimmäisen hoitovuorokauden aikana yli kymmenen yksikköä siirrettyjä punasoluja tai, että potilas kuolee ennen tätä. (Halonen ym. 2018)

Massiivinen verenvuoto on traumapotilaiden toiseksi yleisin kuolinsyy aivovamman jälkeen. Vuotoa pidetään merkittävimpana mahdollisesti estettävissä olevista kuolinsyistä. (Halonen ym. 2018)

Verenvuodon aiheuttama hengenvaarallinen tila ja kuolema on fysiologisesti varsin monimutkainen tapahtumaketju. Kansankielellä asia voitaisiin kuitenkin kuvailla pelkistetysti siten, että verenvuoto aiheuttaa vakavia toimintahäiriöitä elimistössä, joka johtaa hengenvaaraan.

Verenvuodon syynä on lähes aina jokin vamma, jonka aiheuttaman haavan kautta veri virtaa ulos verisuonista. Verenvuoto voi myös aiheutua vakavasta sairaudesta. (Castren ym. 2022)

Terveyskirjasto on jakanut ulkoisen verenvuodon haavatyypit naarmuihin ja pintahaavoihin, viiltohaavoihin, pistohaavoihin, ruhjehaavoihin, ampumahaavoihin sekä puremahaavoihin (Castren ym. 2022). Poliisi voi tehtäviä hoitaessaan kohdata näitä kaikkia haavatyyppejä.

3.3.2 Rintakehän lävistävät vammat ja hengitysongelmat

Poliisitoiminnassa hoidettavien potilaiden hengitysvaikeudet liittyvät pääosin aina rintakehän lävistäviin sekä rintaan kohdistuneiden typpien iskujen aiheuttamiin vammoihin. Tällaiset vammat vaativat usein poliisin antamaa hätäensiapua tapahtumapaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä.

Kun puhutaan lävistävistä vammoista, voidaan niiden syntymekanismit jakaa karkealla jaolla pienienergiisiin ja suurienergiisiin. Teräaseella aiheutetut lävistävät vammat ovat pienienergiisiä vammoja. Ampuma-aseella aiheutetut vammat ovat pääsääntöisesti suurienergiisiä vammoja, mutta voivat olla myös pienienergiisiä. Tähän vaikuttaa muun muassa aseeseen tyyppi, luodin tyyppi, ampumamatkan etäisyys sekä luodin lentoradan kulma suhteessa ammuttuun henkilöön. (Castren ym. 2002, 588–589)

Teräaseella aiheutetut vammat ovat usein hyvin siistejä pistohaavoja ja ulkoisista haavoista onkin mahdotonta pystyä tulkitsemaan kenttäolosuhteissa haavan suuntaa ja syvyyttä. Tästä syystä teräaseen aiheuttamaa lävistävää vammaa ihmisen vartalossa on aina pidettävä hengenvaarallisena. (Castren ym. 2002, 588)

Ampuma-aseella aiheutetun lävistävän vamman vauriot riippuvat pitkälti aseesta, jolla on ammuttu, luodin tyypistä, etäisyydestä sekä osumakohdasta ja sen kulmasta. Erilaiset aseet ja erilaisilla ominaisuuksilla varustetut luodit aiheuttavat ihmiskehossa vaurioita eritavoin. Onkin siis mahdotonta sanoa ulkoisesta ampumahaavasta, mitä vaurioita vartalon sisäpuolisiin kudoksiin on aiheutunut. Tästä syystä vammojen vakavuus tulisi aina arvioida yläkanttiin. (Castren ym. 2002, 589)

Rintakehän alueen vammoihin liittyen ilmarinta ja paineilmarinta ovat yleisimmät hengitysongelmia aiheuttavat tekijät, joihin poliisi törmää ja joita se yrittää hoitaa kenttäolosuhteissa. Seuraavaksi käyn läpi hieman tarkemmin ilmarinnan sekä paineilmarinnan muodostumista ja hoitoa.

Ilmarinta

Ohut kalvo suojaa keuhkojen ulkopinnan ja rintakehän sisäpinnan. Näiden kalvojen väliin jää keuhkopussi. Todellisuudessa keuhkojen ja rintakehän kalvot ovat kiinni toisissaan, ja termi keuhkopussi antaa hieman vääränlaisen kuvan. Pussin kaltaiseksi tila muodostuu vasta silloin, kun rintakehä joutuu sille luonnottomaan olotilaan ja kalvojen väliin muodostuu nestettä tai pääsee ilmaa. (Salomaa 2022)

Ilmarinta, lääketieteessä pneumothoraxina tunnettu vamma, tarkoittaa kaikessa yksinkertaisuudessaan seuraavaa: Keuhkopussiontelossa on alipaine, jota keuhkot tarvitsevat toimiakseen normaalisti. Kun rintakehään tulee keuhkopussiontelon lävistävä vamma, normaalin ilman normaali paine ja keuhkopussiontelon alipaine sekoittuvat toisiinsa. Alipaine katoaa

keuhkopussiontelosta ja keuhkopussi vetäytyy kasaan eikä laajene enää normaalisti aiheuttaen toispuoleisen vaikeutuneen hengityksen. (Salomaa 2022)

(Kuva: Ilmarinta, Wikipedia 2023)

Havainnollistetaan vammaa vielä kuvan avulla. Yllä olevasta kuvasta näkyy, kuinka oikeanpuoleisesta keuhkopussista on kadonnut alipaine ja keuhko on painunut kasaan. Nuoli osoittaa kohdan ja suunnan, josta alipaineiseen keuhkopussiin on virrannut ulkopuolelta tulevaa normaalipaineista ilmaa. Kun kasaan painunutta keuhkoa vertaa vasemmalla näkyvään toimintakykyiseen keuhkoon, on niiden ero selkeä ja ongelmaa hyvin kuvaava.

Terveelle ja levossa olevalle ihmiselle toisen keuhkopussin kasaan painuminen ei ole hengenvaarallista, mutta aiheuttaa hengenahdistusta. Sen sijaan, jos potilas on fyysisen rasituksen alaisena tai kärsii keuhkosairaudesta, voi ilmarinnasta aiheutua suurta hengityksenpuutetta. (Salomaa 2022)

Ilmarinnan ensihoitona pyritään aina sulkemaan yhteys keuhkopussin ja normaalin ilman välillä, jotta estetään lisäilman pääsy keuhkopussiin. Näin keuhkolle annetaan mahdollisuus alkaa toimimaan omin avuin. Tähän poliisilla on käytössä rintataitoksia, joita esitellään tarkemmin tämän työn 3.4.3-osassa.

Usein ilmaa on virrannut paljon keuhkopussin sisälle, eikä keuhko ala toimimaan itsekseen ilman lisätoimenpiteitä. Tällöin keuhkopussissa oleva ylimääräinen ilma joudutaan imemään pois keuhkopussista sairaalaolosuhteissa ennen kuin keuhko pystyy toimimaan itsekseen (Keski-Suomen Hyvinvointi-alue 2024).

Paineilmarinta

Jänniteilmarinta tai tuttavallisemmin paineilmarinta on varsin harvinainen, mutta täysin mahdollinen komplikaatio, johon poliisi voi törmätä ensiapua antaessaan. Paineilmarinnan synty johtuu vammasta keuhkossa, on hengenvaarallinen ja voi muodostua hyvinkin nopeasti. (Castren ym. 2012, s. 271)

Paineilmarinta tarkoittaa nimensä mukaisesti sitä, että keuhkopussiin muodostuu painetta. Keuhkopussin normaalitilassa se omaa alipainetta ja paineilmarinnan aikana keuhkopussin paine muuttuu alipaineesta jopa suuremmaksi kuin ulkoilman paine. Paine keuhkopussissa painaa keuhkoja, verisuonia ja muita sisäelimiä kasaan siten, että se voi pahimmillaan estää niiden toiminnan.

Paineilmarinta aiheutuu siitä, kun keuhkopussiin pääsee ilmaa sisäänhengityksen aikana, mutta se ei pääse poistumaan ulos hengitettäessä. Käytännössä paineilmarinnan aiheutuminen vaatii siis vammaa keuhkossa, josta ilma pääsee vuotamaan keuhkopussiin. (Castren ym. 2012, s. 271)

Tyypillisesti paineilmarinta aiheutuu annettaessa ensiapua, silloin kun ilmarintaa on pyritty hoitamaan tukkimalla rintakehän alueella oleva lävistävä vamma venttiilittömällä rintataitoksella. Tällöin ilma ei pääse liikkumaan haavan kautta sisään eikä ulos. Poliisilla on käytössä myös malleja, joissa rintataitos on varustettu venttiilillä. Näissä malleissa ilma pääsee kulkemaan keuhkopussista ulos, mutta ei sisälle.

Läheskään aina jänniteilmarinta ei kuitenkaan vaadi kehon ulkopuolelta tullutta lävistävää vammaa, vaan keuhko on voinut vammautua rintakehän sisäpuolelta esimerkiksi kylkiluun puhkaisemana.

Jänniteilmarinnan hätäensiapu vaatii pääsääntöisesti keuhkopussin paineen purkamista lävistämällä rinta kanyylineulalla, jonka kautta keuhkopussiin kertynyt paine päästään purkamaan ulos. Mikäli rintakehän lävistävä vamma on tukittu rintataitoksella, voidaan painetta pyrkiä purkamaan keuhkopussista joko raottamalla rintataitosta tai ottamalla se kokonaan pois. (Castren ym. 2012, s. 273)

Paineilmarinnan hoito suorittamalla neulorakosenteesi, eli rintakehän lävistäminen kanyylineulalla, ei kuulu tavallisen poliisin ensiapuosaamiseen, vaan vaatii aina erityiskoulutuksen. Vaikka jokainen poliisi ei pystyisikään hoitamaan paineilmarintaa, tulee kaikilla olla kuitenkin tieto ja kyky tunnistaa paineilmarinnan läsnäolon mahdollisuus, sen oireet, vaarallisuus sekä hoitomuodot.

3.3.3 Tajuttomuus ja elottomuus

Poliisi kohtaa tehtäviensä yhteydessä suhteellisen usein henkilöitä, jotka ovat makuulla tai jonkinlaisessa ihmiselle epätyypillisissä asennoissa. Tässä kohtaa poliisin on hyvä varmistaa henkilön vointi. Nukkuva ihminen on helppo tunnistaa ja sellaisen saa myös heräteltä. Joskus käy kuitenkin niin, että ihminen ei herää eikä reagoi millään tavalla puheeseen, ravisteluun tai kipuun. Tällöin kyseessä voi olla henkilön tajuttomuus tai elottomuus.

Tajuttoman tunnistaa siitä, että hän ei reagoi herättelyyn, mutta hengittää itsenäisesti. Yleensä tajuttomuus johtuu päähän kohdistuneesta iskusta, sairauskohtauksesta tai myrkytyksestä. Tajuttoman hoitamisessa on ensisijaisen tärkeää huolehtia autettavan

hengittämisestä. Tajunnan menettänyttä henkilöä tulee aina pitää hengenvaarassa olevana, sillä tajunnan laskiessa lihakset rentoutuvat. Lihasten rentoutuessa voi veltostunut kieli pahimmassa tapauksessa tukkia hengitystiet, mikäli potilaan pää on huonossa asennossa. (Punainen Risti 2024) Poliisin ensisijainen tehtävä onkin huolehtia henkilön hengittämisestä, talvella lämpimänä pysymisestä sekä ensihoidon hälyttämisestä. Potilaan asennossa on pidettävä mielessä myös pään ja niskan alueen vammat, jotta mahdollisia lisävaurioita ei pääse syntymään.

Elottomaksi ihminen luokitellaan silloin, kun hengitys loppuu tai se on hyvin paljon normaalista poikkeavaa. Hengityksen loppuminen johtuu pääsääntöisesti sydämen pysähtymisestä. Mikäli potilas ei hengitä, on aloitettava potilaan elvyttäminen. Hapenpuute aivoissa aiheuttaa hengenvaarallisia soluvaurioita jo muutamissa minuuteissa, joten elvytyksen aloittaminen kiireellisesti on äärimäisen tärkeää. (Punainen Risti 2024)

Vaikka painelupuhalluselvitys on tärkeää, ei se kuitenkaan edesauta sydämen omatoimista käynnistymistä tai virhelyöntien korjaantumista. Mikäli elottomuus johtuu sydänpysähdyksestä ja kokonaan pysähtynyt sydän tai vääränlainen syke halutaan saada normaaliksi, on siihen pyrittävä vaikuttamaan defibrillaatiolla eli sydämen alueelle ohjatulla sähköiskulla. (Blek-Vehkaluoto 2024) Tällaisen sähköiskun antamiseen käytettävää laitetta kutsutaan sydäniskuriksi eli defibrillattoriksi.

Kaikki kehon toiminta ja elossa pysyminen perustuu verenkiertoon. Kun sydämen toiminta ja verenkierto pysähtyy, paineluelvytyksellä pyritään pumppaamaan ja kierrättämään verta elimistössä ikään kuin manuaalisesti. Painelemalla potilasta rintakehän päältä voimakkaasti tasaiseen tahtiin, saadaan sydänlihas supistumaan painallusten tahtiin ja kierrättämään verta elimistössä. (Action first aid 2021) Poliisi ei lopeta elottoman ihmisen elvyttämistä ennen kuin sairaanhoitohenkilöstö antaa siihen luvan.

3.4 Poliisin ensiapuvälineet

Poliisihallituksen ohjeen POL-2019-30157 ensimmäisessä (1.) liitteessä määritellään ensiapukoulutuksen lisäksi myös ensiapuvälineet, jotka poliisihallitus on hyväksynyt poliisin käyttöön. Poliisihallinnossa käytettäviä ensiapuvälineitä määritettäessä poliisihallitus on käyttänyt apunaan poliisin voimankäyttö- ja suojavälinetyöryhmää sekä asiantuntijoiden lausuntoja. (Poliisihallitus, POL-2019-30157) Poliisin ensiapuvälineet on jaettu poliisimiehen henkilökohtaisiin välineisiin sekä partioautossa säilytettäviin välineisiin.

Yksittäisen poliisimiehen henkilökohtaiset ensiapuvälineet:

- Kiristysside
- Paineside
- Kertakäyttöinen elvytyssuoja
- Avaruuskakana

Poliisin ajoneuvokohtaiset ensiapuvälineet:

- vyölaukku tai vastaava
- paineside 4 kpl (2 eri kokoa)
- kiristysside 2 kpl
- avaruuskakana 2 kpl
- lasta 2 kpl (alumiininen, litteä lasta tai rulla)
- joustoside 2 kpl
- rintataitos 2 kpl (esim. Foxseal tai vastaava)
- elvytysmaski
- ihoteippi
- vaate- / turvavyöleikkuri
- tussi ja ihotussi
- kertakäyttösuojakäsineet
- laastarit

(Poliisihallitus, POL-2019-30157 Liite1)

Opinnäytetyöni teoriaosassa en käy läpi kaikkia poliisin ensiapuvälineitä, vaan esittelen kaikkein tärkeimmät ja yleisimmät hätäensiapuun poliisitoiminnassa käytettävät välineet, jotka voivat olla aiheeseen perehtymättömille henkilöille hieman vieraita.

3.4.1 Kiristysside

Kiristysside on hoitoväline, jolla pyritään ehkäisemään ja hallitsemaan massiivista raajaverenvuotoa. Kiristysside estää veren kulkeutumisen raajaan, verta vuotavalle alueelle ja samalla aiheuttaa raajaan painetta, joka puristaa verisuonet kasaan. Kova paine altistaa kudosis- ja hermovaurioille kiristyssiteen ollessa raajassa paikallaan useita tunteja. (Tenkanen 2023, 7)

Kiristysside ei ole poliisin hätäensiavussa ensisijainen väline, vaan verenvuoto pyritään ensin tyrehtyttämään muilla tavoin. Jos kiristysside kuitenkin pitää potilaalle asettaa, arvioidaan sen tarvetta säännöllisin väliajoin uudestaan.

Vaikka kiristyssiteiden toimintatapa on pääsääntöisesti sama, voi niiden ominaisuuksissa ja käytössä olla jotain eroja. Jotta parhaaseen lopputulokseen päästäisiin, tulisi jokaisen kiristyssidettä kantavan henkilön olla tietoinen siitä, minkälaisia ominaisuuksia omassa kiristyssiteessä on (Tenkanen 2023,7). Jotta väline toimii, tulee käyttäjän tietää, miten väline toimii.

SAM Medical, SAM XT-kiristysside (Kuva: CVN Medical Solutions)

3.4.2 Paineside

Paineside asetetaan suoraan haavan vuotokohtaan. Siteen tarkoituksena on aiheuttaa vuotokohtaan painetta, joka tyrehtyttää verenvuodon. Toisin kuin kiristyssidettä, painesidettä voidaan käyttää myös kehon muihin osiin kuin vain raajoihin. Painesiteellä voidaankin paikata esimerkiksi päähän tai kaulaan aiheutuneita vuotavia vammoja. (Voipio 2021)

Paineside aiheuttaa painetta vain vuotokohtaan ja sen aiheuttama paine ei ole yhtä suuri kuin kiristyssiteellä. Tämän takia sen käyttö ei aiheuta kudosis- ja hermovauriota samalla tavalla kuin kiristysside. Jos paineside ei yksin saa verenvuotoa tyrehtymään halutulla tavalla, tulee vuotokohtaan lisätä painetta painamalla sitä. Painesiteen kanssa voi käyttää samanaikaisesti myös kiristyssidettä, mikäli haava on raajassa.

Paineside (Kuva: Varusteleka.com)

3.4.3 Ilmarintaitos

Jotta ilmarintaitoksen toimintatavan ja idean pystyisi kunnolla käsittämään, tulisi olla käsitys siitä, mitä ilmarinta tarkoittaa. Olen avannut ilmarintaa vammaa enemmän opinnäytteeni kohdassa 3.3.2 Rintakehän lävistävät vammat ja hengitysongelmat, ilmarinta. Yksinkertaisuudessaan ilmarinta tarkoittaa kuitenkin seuraavaa: Keuhkopussiontelossa on alipaine. Kun rintakehään tulee keuhkot lävistävä vamma, normaalin ilman normaali paine ja keuhkopussiontelon alipaine sekoittuu. Alipaine katoaa keuhkopussiontelosta ja keuhkopussi vetäytyy kasaan eikä laajene enää normaalisti aiheuttaen toispuoleisen vaikeutuneen hengityksen. (Salomaa 2022)

Ilmarintaitoksella pyritään paikkaamaan rintaan syntynyt keuhkot lävistänyt vamma tavoitteena sulkea alipaineistetun keuhkopussiontelon ja normaalin ilman yhteys. Ilmarintaitoksella yritetään siis palauttaa keuhkopussille luonnollinen tila ja tätä kautta mahdollistamaan potilaalle normaali hengittäminen.

Ilmarintaitoksen asettamisessa tulee olla huolellinen, jotta siitä saataisiin mahdollisimman tiivis. Mikäli taitos ei ole tarpeeksi tiivis, on mahdollista, että keuhkopussiin pääsee imeytymään ulkoilmaa. Jos keuhkopussionteloon kuulumattomia kaasuja päätyy keuhkopussionteloon eivätkä pääse purkautumaan sieltä pois, on riskinä hengenvaarallisen paineilmarinnan muodostuminen. Paineilmarintaa pyritään ehkäisemään ilmarintaitoksilla, joissa on venttiili. Venttiilin kautta keuhkopussionteloon ei pääse sinne kuulumattomia kaasuja, mutta ontelosta ulospäin pääsee purkautumaan ilmaa.

Ilmarintaitos, jossa 4-kanavainen venttiili. (Kuva: TotalShop)

3.4.4 Lämpöpeite/Avaruuslakana

Lämpöpeite, tai lempinimeltään avaruuslakana, on tarkoitettu potilaan lämpimänä pitämiseen. Vammapotilaille ja erityisesti suuresta verenvuodosta kärsiville hypotermian riski on suuri ja hengenvaarallinen. Tämän takia lämpötaloudesta huolehtiminen osana ensiapua on äärimmäisen tärkeää. Jotta lämpöpeitteestä saadaan haluttu hyöty irti, tulee se asettaa potilaan ihoa vasten. Lämpöpeite estää lämmön haihtumisen potilaan iholta heijastaen haihtuvaa lämpöä takaisin ihon pinnalle.

Lämpöpeite (Kuva: Sharkmedical)

4 TUTKIMUS NYKYISTEN ENSIAPUVÄLINEIDEN RIITTÄVYYDESTÄ

Työ toteutetaan tutkimuksellisena opinnäytetyönä ja tutkimus suoritetaan laadullisena tutkimuksena lähettämällä kyselylomakkeet poliisilaitosten ensiapukoulutuksesta vastaaville henkilöille. Tämä valikoitui sopivimmaksi aineistonkeruumenetelmäksi, koska monen eri työssäkäyvän poliisimiehen haastattelu on kasvatusten eri puolelta Suomessa olisi ollut todella haastavaa ja aikaa vievää. Lisäksi kysymykset ovat sellaisia, joihin on helppo vastata lomakkeelle. Työ toteutetaan laadullisena tutkimuksena, koska aiheesta ja vastauksista halutaan saada laajempi käsitys.

Kyselylomakkeet on luotu Webropol-työkalulla. Kyselylomakkeella vastaajan tiedoista näkyy vain poliisilaitos, jossa kyselyyn vastaa työskentelee. Lomakkeella ja tutkimuksessa ei siis käsitellä kyselyyn vastaavien henkilöiden nimiä tai muita tarkempia henkilötietoja. Tämä on hyvin tietoturvallinen tapa suorittaa kysely, mutta heikentää toki tutkimuksen luotettavuutta, koska tuloksista ei tule ilmi, kuka on kysymykseen vastannut. Työssä ei käsitellä salassa pidettäviä tietoja.

Tavoitteenani oli lähettää kyselylomake mahdollisimman monelle poliisilaitokselle ja loppujen lopuksi sain rekrytoitua tutkimukseen mukaan kuusi eri poliisilaitosta ja seitsemän ensiapuvastaavaa. Näille kyselyyn osallistuville henkilöille olen lähettänyt sähköpostitse esittelyn aiheestani hyvissä ajoin ennen itse tutkimuksen suorittamista. Tarvitsen työtäni varten tutkimusluvan, koska lähetän kyselylomakkeet poliiseille sähköpostitse.

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Tämän työn tarkoituksena on tutkia poliisilla tällä hetkellä käytössä olevia, tavalliseen poliisivarustukseen kuuluvia ensiapuvälineitä. Tavoitteena on saada tietoa laitoskohtaisesti nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätoiminnassa. Osallistujiksi tutkimukseen on valittu poliisilaitosten ensiapuvastaavia, joilla ainakin pitäisi olla lähtökohtaisesti paras asiantuntemus ja ajantasainen tieto oman poliisiyksikkönsä ensiapuasioista. Tutkimusta varten on saatu kasaan seitsemän ensiapuvastaavan yhteystiedot, ja he ovat tämän tutkimuksen perusjoukko. Kaikkien poliisilaitosten ensiapuvastaavia ja heidän yhteystietojaan ei ole saatu selvitettyä, joten tutkimus ei kohdistu kaikkiin Suomen 11 poliisilaitokseen. Tästä huolimatta tutkimukseen osallistuvien poliisilaitosten määrä on kuitenkin sellainen, että vastauksista pystytään koostamaan ainakin suuntaa antava kuva poliisin ensiapuvälineiden nykytilasta ja niiden riittävydestä.

Tutkimuksen avulla pyritään keräämään tietoa siitä, ovatko poliisin nykyiset käytössä olevat ensiapuvälineet ja -tarvikkeet riittäviä operatiivisessa kenttätoiminnassa vai olisiko täydennyksille tarvetta. Käytännössä tutkimuksessa selvitetään, mitä ensiapuvälineitä poliisilaitoksilla on käytössä ja onko varustus riittävä. Tähän liittyen selvitetään myös sitä, että mitä tai minkälaisia täydennyksiä

laitokset haluaisivat varustukseen, jos varustus on heidän mielestään riittämätön. Varsinaisen päättökohdetta lisäksi tutkimuksessa pyritään saamaan selville, vaikuttaako laitoksen maantieteellinen sijainti ensiapuvälineiden valikoiman laajuuteen ja täydennystarpeisiin.

4.2 Tutkimusmenetelmät

4.2.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on erityisen hyödyllinen silloin, kun tutkittavasta ilmiöstä ei ole juurikaan aikaisempaa tietoa. Itse tarkoitus ei ole kuitenkaan pyrkiä löytämään täysin uutta ja ainutlaatuista tutkimusaihetta, sillä keskeistä ei ole uutuus, vaan ilmiön syvälinen ymmärtäminen ja kuvaaminen – miten eri ihmiset kokevat tai tulkitsevat tietyn ilmiön. (Puusa & Juuti 2020)

Laadullinen tutkimus mahdollistaa monimutkaisten ja usein varsin subjektiivisten asioiden, kuten ihmisten mielipiteiden, kokemusten ja erilaisten merkityksien tarkastelun. Tutkimusmenetelmälle tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat esimerkiksi teemahaastattelut, havainnointi ja olemassa olevien dokumenttien tai audiovisuaalisten materiaalien analysointi. (Kananen 2015, 10)

Kvalitatiivinen tutkimus etenee usein joustavasti, erilaisiin tilanteisiin muuntautuen eikä noudata useinkaan täysin ennalta määriteltyä kaavaa. Onkin hyvin yleistä, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimusasetelmaa ei lukita tarkasti etukäteen, vaan sille annetaan mahdollisuus muovautua omanlaisekseen tutkimuksen edetessä. (Puusa & Juuti 2020) Tutkimusprosessin aikana kertynyttä aineistoa pyritään analysoimaan jatkuvasti, ja analyysin tulokset voivatkin johtaa uusiin aineistonkeruukierroksiin. Prosessi jatkuu ainakin teoriassa niin kauan, kunnes tutkija saavuttaa ilmiöstä riittävän ymmärryksen. Tulee kuitenkin muistaa, että harvoin jos koskaan tutkimukselle on niin paljon aikaa, että prosessille pystytään antamaan rajattomasti aikaa uusiutua. Tämä menetelmä on kuitenkin erityisen tehokas silloin, kun tutkija haluaa mukauttaa lähestymistapaansa ilmiön syvällisemmän ymmärtämisen saavuttamiseksi. (Kananen 2015, 10)

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida esimerkiksi validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa tarkastellaan juuri niitä asioita, joita oli tarkoituskin tutkia. Reliabiliteetti puolestaan viittaa tulosten toistettavuuteen ja pysyvyyteen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa nämä käsitteet saattavat olla haastavia soveltaa, koska ilmiöt liittyvät usein ihmisten ajatuksiin ja käsityksiin, jotka voivat vaihdella yksilöiden välillä (Kananen, 2017, 175).

Kokonaisuutena tutkijan tulee huolehtia siitä, että tutkimusasetelma, -menetelmät ja -ongelma ovat tarkasti määriteltyjä, ja että tutkimusprosessi on suunnitelmallinen ja johdonmukainen. Tämä lisää tutkimuksen luotettavuutta, vaikka varsinaista tulosten vakiointia ei voitaisikaan saavuttaa samalla

tavalla kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa (Kananen, 2017, 175). Vähintäänkin yhtä tärkeää kuin prosessin suunnittelu, on myös se, että toteuttaa suunnitelmaa.

Tutkimukseni toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tähän ratkaisuun päädyttiin sen takia, että tutkimuksessa kerätään vastaajilta omia kokemuksia sekä mielipiteitä, jotka vaativat vastausten syvällisempää analysointia sekä laajempaa ymmärrystä asiasta. Lomakekysely onärkevin valinta toteuttamismuodoksi, sillä haastateltavia on useita ja välimatkaa haastateltavien sekä haastattelujen suorittajan välillä on paljon.

Työssäni lomakekyselyn kautta haastateltavia henkilöitä on vain seitsemän, joka on vähäinen määrä kyselylomakkeella suoritettavissa haastatteluissa. Laadullisessa tutkimuksessa ei ole kuitenkaan tavoitteena saavuttaa tilastollista yleistettävyyttä. Sen sijaan tavoitteena on ymmärtää ilmiöitä niiden omassa kontekstissa ja tuoda esiin merkityksiä, jotka ovat olennaisia tutkimuskohteen kannalta (Anttila 2006, 275)

4.2.2 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkimuksen päätavoitteena on selvittää, onko poliisilla käytössä oleva ensiapuvarustus poliisilaitosten kokemusten pohjalta riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa vai tarvitaanko varustukseen lisäystä. Tämän lisäksi tutkimuksessa selvitetään, mitä ensiaputarvikkeita eri poliisilaitoksilla on käytössä operatiivisessa kenttätoiminnassa ja onko poliisilaitosten maantieteellisellä sijainnilla vaikutusta käytössä olevien ensiaputarvikkeiden valikoiman laajuuteen. Tutkimuksen osallistujilta selvitetään myös heidän kantaansa siihen, tuleeko kaikkialla Suomessa poliisilla olla yhtenäinen ensiapuvarustus vai voisiko yksikön maantieteellisen sijainnin vaikuttaa ensiapuvarusteiden valikoiman laajuuteen.

Tutkimus suoritetaan lähettämällä kyselylomakkeet jokaisen tutkimukseen osallistuvan poliisilaitoksen ensiapuasioista vastaavalle henkilölle. Koska ensiapuvastaavat pystyvät edustamaan tutkimuksessa suurta joukkoa työntekijöitä suuren ensiapuun liittyvän tietopohjansa takia, tutkimuksessa ei tulla haastattelemaan kuin vain pientä joukkoa. Tutkimukseen osallistuva joukko on siis varsin pieni, mutta tutkimuksessa saatua tietoa voidaan ainakin teoreettisesti yleistää, koska lomakekyselyyn vastaajat ovat aihealueen asiantuntijoita.

Tutkimuksen aineisto kerätään teettämällä lomakekysely kuuden eri poliisilaitoksen ensiapuvastaavalle. Tutkimukseen on saatu osallistujia Lapin, Sisä-Suomen, Oulun, Länsi-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan sekä Helsingin poliisilaitoksilta. Lapin, Oulun, Länsi-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan sekä Helsingin laitoksilta kyselyyn vastaa yksi henkilö jokaiselta laitokselta. Sisä-Suomen poliisilaitokselta kyselyyn vastaa kaksi henkilöä. Toinen heistä vastaa Pirkanmaan alueelta ja toinen Keski-Suomen alueelta. Koska Pirkanmaa ja Keski-Suomi eivät ole itsenäisiä

poliisilaitoksia, tutkimuksen tuloksista puhuttaessa käytetään pääsääntöisesti vastaajien lukumäärää paremmin kuvaavaa poliisiyksikkö-termiä poliisilaitosten sijasta.

Tutkimukseen osallistujat on rekrytoitu seuraavasti: Otin yhteyttä yhteen Helsingin poliisilaitoksen ensiapukouluttajista. Hänen kanssaan juttelin aiheesta ja hän lupasi olla yhteydessä kollegoihinsa ympäri Suomea ja kysellä heiltä, kuinka moni olisi halukas osallistumaan opinnäytetyöni kyselytutkimukseen. Halukkaita osallistujia kyselytutkimukseen ilmoittautui hänelle yhteensä kuusi henkilöä viideltä eri poliisilaitokselta. Jälkikäteen sain rekrytoitua mukaan vielä yhden osallistujan, joten lopullinen kyselytutkimukseen osallistuvien määrä on seitsemän henkilöä kuudelta eri poliisilaitokselta.

Käytännössä tutkimus toteutetaan siten, että jokaiselle osallistujalle lähetetään sähköpostitse linkki Webropol-kyselylomakkeelle. Tutkimukseen osallistujilla on aikaa vastata sähköpostitse tulleeseen kyselyyn kolme viikkoa. Tämä vastaamiseen annettu aika on mielestäni hyvä, koska jokainen kyselyyn osallistuja työskentelee poliisin virassa eikä välttämättä jokaisessa vuorossa pysty vastaamaan kyselyyn. Kyselylomake ei ole pitkä, mutta kyselyyn vastaaminen vaatii silti aina oman aikansa. Vastausaikaa harkittaessa on tiedostettu myös se, että poliisimiehillä voi olla pitkiä vapaita vuorojen välillä ja jotkut voivat viettää kyselyn suorittamisajankohtana myös vuosilomia. Kolme viikkoa on kuitenkin enimmäisaika, joka voidaan vastauksia odottaa, jotta itse työn aikataulu ei venyisi.

4.2.3 Aineistonkeruu

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi on valittu lomakekysely. Koska tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on vankka kokemuspohja tutkittavasta aihepiiristä ja tutkimukseen osallistujat ovat jo tiedossa, on lomakekysely sopiva valinta.

Kyselylomakkeissa kysytään aluksi taustamuuttujaa, joka käytännössä tarkoittaa tässä tutkimuslomakkeessa kyselyyn osallistuvan poliisilaitoksen merkitsemistä lomakkeelle. Muita taustamuuttujia ei lomakkeella kysytä, koska niillä ei tutkimuksen kannalta ole mitään merkitystä. Taustamuuttujan jälkeen lomakkeella kysytään kuusi tarkoin valittua kysymystä.

Ensimmäinen kysymys on monivalintakysymys. Haastateltava saa valita annetuista vaihtoehdoista kaikki ne ensiapuvälineet, joita hänen poliisilaitoksellaan on käytössä. Valintavaihtoehtojen lisäksi haastateltavalle on annettu mahdollisuus lisätä joitakin ensiapuvälineitä kysymyksen avoimeen kohtaan ”Muita ensiapuvälineitä: ”.

Toisessa kysymyksessä pyritään saamaan tietoa siitä, onko poliisin ensiapuvarustuksessa joitain sellaisia välineitä, joita käytetään erityisen paljon ja jotka koetaan erityisen hyväksi ja käyttövarmoiksi. Kysymykseen vastaaja saa vastata vapaalla kerronnalla omin sanoin.

Kolmannessa kohdassa selvitetään, liittyykö nykyiseen ensiapuvarustukseen jotain haasteita. Onko varustuksessa siis välineitä, joiden käyttö koetaan haastavaksi tai onko jotain välineitä, joiden toiminta- ja käyttövarmuus on huono. Kysymykseen vastaaja saa vastata vapaalla kerronnalla omin sanoin.

Neljännessä kysymyksessä haastateltavilta kysytään, onko poliisin tämänhetkinen ensiapuvarustus heidän mielestään riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa. Haastateltavalle on annettu mahdollisuus valita vastausvaihtoehdoista: Kyllä / Ei / Jokseenkin. Lisäksi vastauksen jälkeen, jos haastateltava vastasi kysymykseen ”ei” tai ”jokseenkin”, on hänellä mahdollisuus kertoa viidennessä kysymyksessä, minkälaista lisäystä varustus kaipaisi tai muuten perustella vastaustaan.

Kuudennessa kysymyksessä selvitetään vastaajan kantaa siihen, tulisiko poliisilla olla kaikkialla Suomessa yhtäläinen ensiapuvarustus vai tulisiko yksikön maantieteellisellä sijainnilla olla vaikutusta ensiapuvälinevalikoiman laajuuteen. Kysymykseen vastaajalle on annettu mahdollisuus vastata omin sanoin ja tuoda esille asiaan liittyviä hyviä ja huonoja puolia.

Kyselylomake on tämän tutkimussuunnitelman liitteenä (Liite1).

4.2.4 Analyysi

Tutkimuksessa kertynyttä aineistoa puretaan teoriaohjaavalla analyysimenetelmällä. Kyselylomakkeiden avulla kerätyt vastaukset luokitellaan. Lomakkeiden kysymykset laaditaan siten, että niiden vastusten luokittelu on mahdollista. Luokittelussa apuna käytetään vastausten tilastointia. Lomakekyselyistä kertynyt tieto avataan viiteen helposti ymmärrettävään taulukkomuotoon analysointia helpottamaan. Kahdessa ensimmäisessä taulukossa kuvataan, mitä kaikkia ensiapuvälineitä kukin poliisilaitos käyttää operatiivisessa kenttätoiminnassa ja eroavatko laitosten ensiapuvalikoimat toisistaan. Yksittäisen poliisimiehen ja partioauton varusteet on jaettu omiin taulukoihin. Kolmas pylväsdigrammi pyrkii antamaan kuvan siitä, kuinka monella poliisilaitoksella on käytössä ensiapuvälineitä Poliisihallituksen listauksen ulkopuolelta. Neljäs taulukko puolestaan kuvaa sitä, onko poliisin nykyinen ensiapuvarustus riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa ensiapuvastaavien kokemuksen perusteella. Viidennessä taulukossa kuvataan vastausten perusteella sitä, tulisiko poliisin ensiapuvarustus olla yhtäläinen kaikkialla Suomessa vai tulisiko yksikön maantieteellinen sijainti vaikuttaa ensiaputarvikevalikoiman laajuuteen.

Luokittelu ja tilastotaulukoiden luominen selventää ja helpottaa tutkimuksen lopullista kirjallista raportointia, jossa tullaan yhdistämään sekä taulukoiden tuottama data että vastaajien omat vapaat vastaukset saaden kattava ja moniulotteinen lopputulos.

4.3 Tutkimuksen luotettavuus

Jotta tutkimuksesta saataisiin mahdollisimman luotettava, on aihepiirin teoriaan perehdytty huolellisesti ja kyselylomakkeen kysymykset mietitty ja aseteltu niin, että väärinymmärryksen mahdollisuus on minimoitu. Kyselylomakkeella on kuusi kysymystä, joihin vastaamiseen annetaan ohjeistus kyselylomakkeella väärinkäsityksien välttämiseksi. Lisäksi luotettavuutta on mietitty perusjoukon tarkalla määrittelyllä. Perusjoukoksi on valittu pieni joukko poliisilaitosten ensiapuvastaavia, joilla on tutkimukseen osallistuvista poliisilaitoksista paras tietotaito käytössä olevista ensiapuvarusteista.

4.4 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimus toteutetaan hyvää tieteellistä käytäntöä noudattamalla. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimusta tehtäessä, aivan sen alusta loppuun asti, pyritään huolellisuuteen ja rehellisyyteen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023)

Tutkimuksen eettisyydestä huolehditaan merkitsemällä muiden käyttöoikeuden piiriin kuuluvien lainausten tai kuvien yhteyteen lähdemerkinnät. Eettisyydestä huolehditaan kyselylomakkeella keräämällä vastaajilta vain vähimmäismäärä vastaajan taustatietoja. Käytännössä kyselylomakkeelle ei merkitä muuta kuin poliisilaitos, jossa kyselyyn vastaaja työskentelee. Kyselyn tuloksista raportoitaessa on erittäin hankalaa pystyä tunnistamaan, kuka on kyselyyn vastannut,

koska laitoksilla ensiapuvastaavia henkilöitä voi olla useampia. Tulee kuitenkin ottaa huomioon se, ettei henkilötietojen tai muiden yksilöivien viitteiden olemattomuus voi täysin varmistaa sitä, ettei vastaajan henkilöllisyyttä saisi yhdistettyä oikein.

Tutkimuksessa käytettäviä kyselylomakkeita sekä niihin saatuja vastauksia säilytetään vain ja ainoastaan tutkimuksen tekijän valtion turvallisuusverkossa olevalla tietokoneella. Lomakkeita ja vastauksia säilytetään vain sen ajan kuin se on tarpeellista vastausten analysoinnin kannalta. Tämän jälkeen lomakkeet ja vastaukset kaikkine tietoineen poistetaan.

5 AIKATAULUTUS

Tämän opinnäytetyön tekeminen aloitettiin toukokuussa 2024. Työni tarvitsee tutkimusluvan, ja luvan saamiseksi tutkimussuunnitelma sekä tutkimuslupahakemus on lähetetty poliisiammattikorkeakoululle syyskuun alussa 2024. Tutkimusluvalla haettiin lupaa lomaketutkimusta varten, joka oli tarkoitus toteuttaa lähettämällä lomakkeet viidelle poliisilaitokselle ja kuudelle ensiapuvastaavalle. Tutkimuslupa myönnettiin 14.10.2024.

Tutkimukseen osallistujat on kartoitettu jo toukokuussa 2024 ja tällöin heille on lähetetty aihetta koskien sähköpostia, jossa olen aiheeni esitellyt. Tutkimuslomakkeet on lähetetty vastaajille marraskuun lopulla ja vastausaikaa heillä on ollut 15. joulukuuta asti. Juuri ennen kyselylomakkeiden lähettämistä sain rekrytoitua tutkimukseen mukaan yhden poliisilaitoksen lisää. Lopullinen osallistujamäärä oli siis kuusi poliisilaitosta ja seitsemän ensiapuvastaavaa.

Tutkimuksen vastaukset saatiin kerättyä joulukuussa 2024. Opinnäytetyön kirjoitusprosessi on jatkunut koko aikavälin toukokuusta joulukuuhun ja työ valmistui joulukuksi 2024.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Koska Pirkanmaa ja Keski-Suomi eivät ole itsenäisiä poliisilaitoksia, käytetään tässä osiossa pääosin vastaajien lukumäärää paremmin kuvaavaa poliisiyksikkö-termiä poliisilaitosten sijasta. Poliisiyksiköillä tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkia kyselyyn osallistuneita - Helsingin, Itä-Uudenmaan, Länsi Uudenmaan, Oulun ja Lapin poliisilaitoksia sekä Sisä-Suomen laitoksen Pirkanmaata ja Keski-Suomea.

6.1 Hypoteesi

6.1.1 Yleistä

Tässä osiossa annan oman arvioni siitä, mitkä ovat tutkimuksen tulokset. Olettamukseni tutkimuksen tuloksista olen kirjoittanut ennen kuin olin saanut tutkimuslupaa tutkimukselleni. Kirjoitin olettamuksiani hypoteesissa seuraavista aiheista; mitä ensiapuvälineitä poliisiyksiköillä on käytössä, koetaanko nykyinen poliisilla käytössä oleva ensiapumateriaali riittäväksi sekä tulisiko kaikkialla Suomessa toimivilla poliisiyksiköillä olla sama ensiapuvarustus vai pitäisikö välinevalikoiman laajuuteen vaikuttaa yksikön maantieteellinen sijainti.

6.1.2 Oma arvio

Välineiden riittävyys

Arvioni on, että jokaisella yksiköllä on käytössä vähintäänkin poliisihallituksen määräämä ensiapuvälinevalikoima (Lue kohta 3.4). Sitä, löytyykö auton ensiapulaukusta aina juuri listauksessa kerrotut välineet, on mahdotonta arvioida tai tietää, koska auton varustelu riippuu pitkälti partion omista toimista. Mutta ainakin teoriassa jokaisella yksiköllä on oman arvioni mukaan käytössään vähintäänkin Pohan listauksessa mainitut välineet.

Tiedän, että moni laitos on antanut normaalin varustuksen lisäksi poliisimiesten käyttöön hemostaattisia tuotteita, kuten jauhetta ja siteitä. Hemostaattinen aine ei ole lääkkeitä, vaan ainetta, joka on suunniteltu tyrehtyttämään ulkoista verenvuotoa. Aine on alun perin suunniteltu ja valmistettu sotilaslääketieteen käyttöön, mutta ne ovat yleistyneet myös muussa ensiaputoiminnassa. Hemostaattisia tuotteita on niin jauheena, rakeina kuin myös sidoksina, johon hemostaattista ainetta on imeytetty. (Lahtinen & Nordlund 2011,11)

Hemostaattiset tuotteet on rajattu pois tavallisen poliisimiehen käytöstä vuonna 2009 hemostaattisten aineiden käyttöön liittyvän ohjeen mukaan (Sisäasiainministeriö, 2009). Ohje on kuitenkin niin vanha, että itse hemostaattiset tuotteet ja niiden käyttö on kehittynyt valtavasti eikä niiden käyttöön liity enää niin suuria terveysriskejä kuin vuonna 2009 on arvioitu liittyvän.

Oma yleiskuvani on se, että poliisiyksiköt kokevat nykyisen ensiapuvarustuksen pääsääntöisesti hyväksi ja riittäväksi. Varsinkin Etelä-Suomessa ensihoidon vaste tehtäville on niin nopeaa, että poliisin välineet riittävät varmasti varsin hyvin. Tilanne voi olla toinen pohjoisessa ja uskonkin, että vastauksissa on havaittavissa eroavaisuuksia vastaavan yksikön maantieteellisen sijainnin mukaan – etelässä pärjätään ja pohjoisessa kaivattaisiin jotain lisää.

Kaivataanko varustukseen täydennystä?

Oma arvioni on se, että vaikka varustukseen ollaankin suurelta osin tyytyväisiä, poliisiyksiköt kaipiasivat ensiapuvarustukseen nykyisten välineiden rinnalle Defibrillaattoreita, potilaansiirtoalustoja, taivekiristyssiteitä sekä jo edellisessä kappaleessa käsiteltyjä hemostaattisia tuotteita.

Defibrillaattoreita löytyy nykypäivänä kattavasti julkisista tiloista, mutta uskon silti, että defibrillaatorit olisivat tervetullut varuste jokaiseen autoon. Laite olisi varmasti hyvä ja hyödyllinen, mutta hinta voi olla esteenä niiden hankkimiselle autokohtaiseksi varusteeksi. Olisiko laitteita kuitenkin mahdollista saada esimerkiksi vain kenttäjohtoautoihin?

Defibrillaattorin tarpeellisuutta poliisitoiminnassa on käsitelty hieman Taija Kumpulaisen Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössä vuonna 2021. Työssä ei saatu suorasti vastausta siihen, olisiko laite poliisilla tarpeellinen tai toisiko se jotakin lisäarvoa ensiavun antamiseen poliisin käytössä. Työssä saatiin kuitenkin selville se, että 50 kappaleen erä AED:n defibrillaattoreita kustantaisi arvion mukaan 60 000–65 000 euroa. Summaan ei ole laskettu vielä laitteen käyttöön tarvittavien elektrodien hintaa. (Kumpulainen, 2021, 23)

Erittäin mahdollista on myös se, että ensiapuvastaavat nostavat esille tarpeen potilaan hätäsiirtoihin tarkoitetuille siirtoalustoille, kuten esimerkiksi rankalautoille tai vetoalustoille. Tällä hetkellä poliisiautoista ei tällaisia löydy. Esimerkiksi kevyt, kasaan taiteltava siirtoalusta olisi autossa käyttökelpoinen väline sen kompaktin koon, käytettävyyden sekä kustannusten puolesta. Siirtoalustojen puute ei ole varmasti ongelma pääkaupunkiseudulla, missä poliisi pystyy tukeutumaan pelastuksen välineisiin tapahtumapaikalla. Siirtoalustoille voisi olla kuitenkin suurikin kysyntä alueilla, joilla pelastuslaitoksen saapuminen esimerkiksi kolaripaikalle saattaa kestää pitkään.

Hieman ehkä mustana hevosena nostan vielä viimeisenä esille välinepuutteista puhuttaessa taivekiristyssiteet. Taivekiristyssiteet ovat Suomessa viranomiasitoiminnassa vielä varsin tuntemattomia välineitä, mutta esimerkiksi ulkomailla sotilaskäytössä kyseisiä kiristyssiteitä käytetään jonkin verran. Taivekiristyssiteen toiminta perustuu siihen, että sillä saadaan kohdistettua suurta painetta verta vuotavien taiteiden alueille, kuten kainaloihin tai nivusiin. Nämä ovat juuri niitä

alueita, joissa sijaitsee suuria verisuonia, mutta joiden vuotojen tyrehtyttäminen on poliisin välineillä todella haastavaa.

Tällä hetkellä taivekirstyssiteitä ei poliisilla ole ja ensihoidollakin ilmeisen huonosti. Luulen, että tarvetta tällaisille kirstyssiteille olisi normaalien kirstyssiteiden rinnalle. Näin alkuun välineitä voisi hankkia esimerkiksi vain kenttäjohtoautoihin.

Tulisiko yksikön maantieteellisen sijainnin vaikuttaa ensiapuvälineiden valikoimaan?

Vastaus kysymykseen ei ole yksinkertainen, mutta oma arvioni on, että haastateltavat ovat lähes yksimielisiä siitä, että kunkin poliisiyksikön maantieteellinen sijainti tulisi vaikuttaa ensiapuvälineiden valikoiman laajuuteen. Haasteena tässä on tietysti se, että miten tämä käytännössä toteutettaisiin.

Suomi on iso maa ja pohjoisessa välimatkat suuria. Tuntuu hieman erikoiselta, että eripuolilla Suomea jokaisen laitoksen tulisi pärjätä samoilla välineillä ensihoidon vasteen vaihdellessa muutamasta minuutista muutamaan tuntiin. Haja-asutusalueiden poliisiyksiköt eivät kuitenkaan varmasti voi itse määrittellä välineitä, joita käyttävät vaan joutuvat perustamaan oman välinevalikoimansa Pohan ohjeessa määritettyyn. Maantieteellisen sijainnin vaikutus välinevalikoimaan vaatisi siis muutoksia Pohan uuteen ensiapua koskevaan ohjeeseen. Tämänhetkinen ohje erääntyy vuoden loppuun mennessä ja uuden ohjeen laatiminen on käynnissä.

6.2 Käytössä olevat ensiapuvälineet

6.2.1 Mitä ensiaputarvikkeita operatiivisessa kenttätoiminnassa toimivan poliisimiehen ja partioauton ensiapuvarustukseen kuuluu

Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin merkitsemään listalta kaikki ne ensiapuvälineet, jotka ovat käytössä vastaajan poliisiyksikössä. Lista ensiapuvälineistä on laadittu Poliisihallituksen ohjeen POL-2019-30157 ensimmäisen (1.) liitteen mukaisesti. Liitteessä on lueteltu kaikki ne ensiapuvälineet, jotka ovat hyväksytyjä poliisitoiminnassa.

Lomakkeella vastaajia pyydettiin merkitsemään listalta kaikki ne tuotteet, joita heidän poliisiyksiköissään on kannossa yksittäisellä poliisimiehellä sekä partioauton ensiapuvarustuksessa. Näiden lisäksi vastaajalla oli mahdollisuus kertoa, mikäli käytössä oli myös muita ensiapuvälineitä listauksen ulkopuolelta.

6.2.2 Yksittäisen poliisimiehen henkilökohtainen ensiapuvarustus

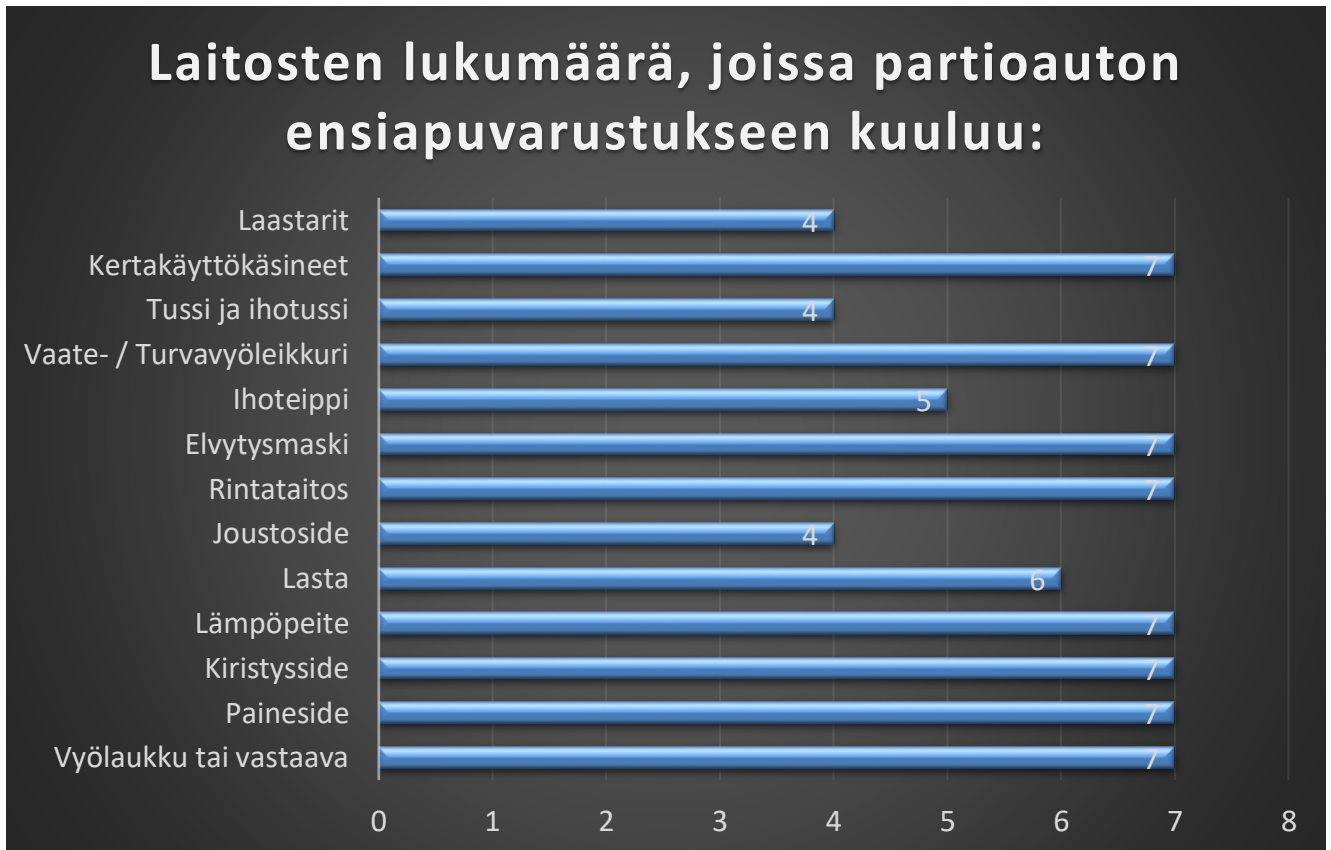

Yllä olevan kaavion tarkoituksena on hahmottaa sitä, mitä ensiapuvälineitä yksittäisillä poliisimiehillä on kannossa kyselyyn osallistuneissa poliisiyksiköissä. Vaakarivit kertovat, mistä ensiapuvälineestä on kyse ja pystyivät puolestaan kyselyyn osallistuneiden poliisiyksiköiden lukumäärän, jossa kyseinen ensiapuväline on käytössä.

Kiristysside ja paineside kuuluvat vastausten mukaan jokaisen poliisimiehen henkilökohtaiseen ensiapuvarustukseen jokaisessa kyselyyn osallistuneessa poliisiyksikössä. Lämpöpeite kulkee ylivoimaisesti suurimman osan mukana ja vastausten perusteella. Oulu onkin ainut kyselyyn osallistuneista, jossa lämpöpeite ei kuulu yksittäisen poliisimiehen ensiapuvarustukseen. Tulos on lämpöpeiton osalta hieman yllättävä, sillä Oulun maantieteellinen sijainti on sellainen, että lämpötaloudesta huolehtiminen on suurella todennäköisyydellä keskeisessä roolissa hoitotoimenpiteitä annettaessa.

Yksittäisen poliisin ensiapumateriaalista huomattavasti vähiten käytössä on saatujen vastausten mukaan kertakäyttöinen elvytyssuoja. Vain Helsinki ja Itä-Uusimaa on ilmoittanut, että heidän laitoksillaan kertakäyttöinen elvytyssuoja kuuluu kenttätoiminnassa työskentelevien poliisien varustukseen.

6.2.3 Partioauton ensiapuvarustus

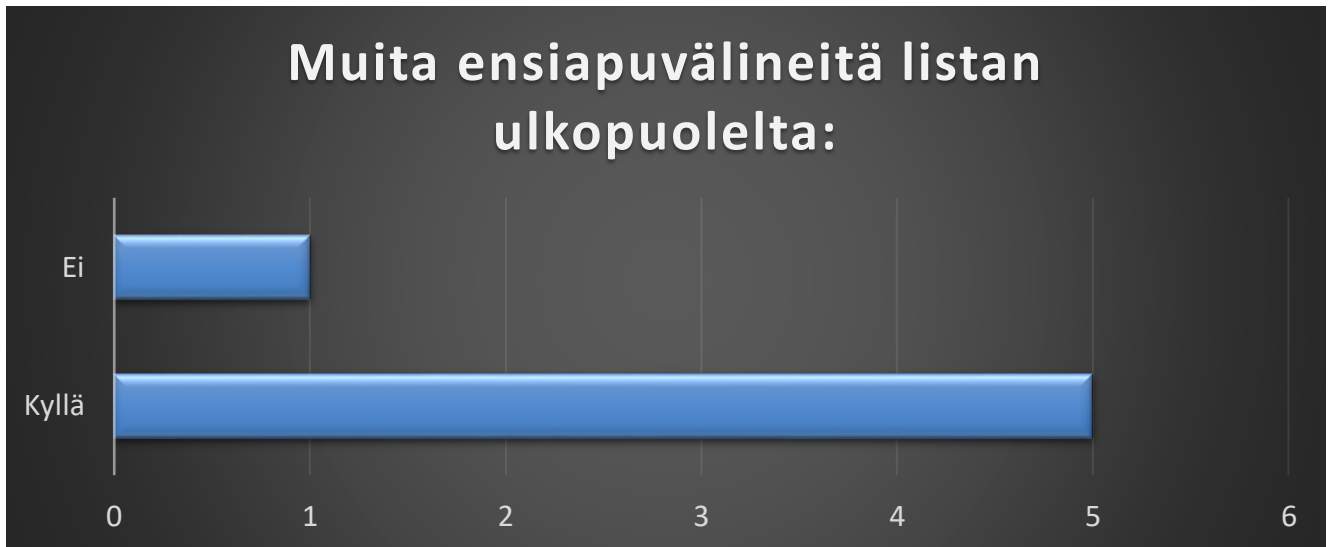
Partioautojen varustusta kuvaavan kaavion tarkoituksena on kuvata sitä, kuinka monessa kyselyyn osallistuneessa poliisiyksikössä kukin listalla esiintyvä ensiapuväline kuuluu partioauton ensiapuvarustukseen. Vaakarivit kertovat, mistä ensiapuvälineestä on kyse ja pystyivät puolestaan yksiköiden lukumäärän, jossa kyseinen ensiapuväline on käytössä.

Partioautoissa säilytettävän ja mukana kulkevan ensiapuvarustuksen valikoima on hyvin samankaltainen poliisiyksiköstä riippumatta. Pieniä eroja toki löytyy, mutta ne painottuvat pääosin tarvikkeisiin, joilla henkeä pelastava ensiapu ei ole mahdollista. Voidaan siis sanoa, että hätäensiapuun käytettävien välineiden valikoima on hyvin identtinen laitoksesta riippumatta.

Kaikki kyselyyn osallistuneet poliisiyksiköt ilmoittivat kyselylomakkeella painesiteen, kiristyssiteen, lämpöpeitteen, rintataitoksen, elvytysmaskin, kertakäyttökäsineiden sekä vaateleikkureiden kuulumisesta heidän partioautojensa ensiapuvarustukseen. Suurimmalla osalla yksiköistä partioautot ovat varustettu myös lastalla, mutta Länsi-Uudenmaan autoista ei vastausten perusteella kyseistä välinettä löydy.

Vähiten partioautojen ensiapuvarustuksesta löytyy laastareita, tusseja, joustositeitä sekä ihoteippiä. Näitä kolmea ensin mainittua artikkelia kertoi käyttävänsä neljä kyselyyn osallistunutta poliisiyksikköä. Ihoteippi on puolestaan käytössä viidellä laitoksella.

6.2.4 Käytössä olevat muut ensiapuvälineet listan ulkopuolelta

Ensimmäisen kysymyksen lopussa kyselyyn vastaajilta kysyttiin, onko heidän poliisiyksikössään käytössä lisäksi joitain muita ensiapuvälineitä, joita ei listalla/vastausvaihtoehdoissa mainittu. Viisi poliisiyksikköä kertoi, että käytössä on myös muita välineitä. Oulun poliisilaitos on vastannut ainoana laitoksena, ettei sen yksittäisen poliisimiehen tai partioauton ensiapuvarustukseen kuulu listan ulkopuolisia ensiapuvälineitä. Pirkanmaalta vastausta kysymykseen ei ole saatu ja tämän takia vastausten lopullinen lukumäärä tähän kysymykseen on jäänyt vain kuuteen.

Kysymyksen vastauksia ei voida pitää kuitenkaan kokonaistilannetta kuvaavana, sillä vastausten kirjallisissa tuotoksissa tulee selvästi esille se, ettei kysymystä ole muotoiltu tarpeeksi tarkasti. Tämä tulee ilmi siitä, että kolme viidestä ”kyllä” vastauksen antaneesta laitoksesta kertoi listan ulkopuolelta olevan käytössä välineitä erikoiskoulutetuilla poliisimiehillä. Tutkimukseni kohdistuu ainoastaan tavallisen, peruskoulutetun poliisin ensiapuvarustukseen ja tämä olisi tullut kysymyksessä tuoda selvästi esille.

Kysymyksen epäonnistuneesta muotoilusta huolimatta sekä Länsi- että Itä-Uudenmaan poliisilaitos ovat kertoneet vastauksissa käyttävänsä listan ulkopuolelta Compressed gauze-sideharsoa. Tämä on haavojen pakkaamiseen tarkoitettua sideharsoa, jonka avulla pyritään tukkimaan verta vuotavat haavaontelot. Kyseisen sideharson toiminta perustuu nimensä mukaisesti paineeseen, jonka siteen tiivis pakkautuminen haavassa aiheuttaa. (Sharkmedical 2024)

6.3 Tärkeimmät ja toimivimmat ensiapuvälineet

Kyselyyn osallistujilta kysyttiin, mitkä käytössä olevista ensiapuvälineistä koetaan tärkeimmiksi ja toimivimmiksi. Vastaajille annettiin siis mahdollisuus kertoa poliisiyksiköissä kertyneen kokemuksen pohjalta, mitkä ovat sellaisia ensiapuvälineitä, joita käytetään erityisen paljon ja joiden käyttäminen

on tehokasta. Vastauksessa sai myös kertoa välineistä, joiden käyttäminen on helppoa ja ovat siten käyttövarmoja.

Vastauksissa toistuivat pitkälti samat välineet vastauksesta toiseen. Myös perustelut sille, miksi juuri nämä ovat hyviä, toimivia tai paljon käytettyjä välineitä, olivat hyvin samankaltaisia. Vastausten perusteella tärkeimmät ja toimivimmat ensiapuvälineet ovat samoja poliisin ensiapuvälineitä riippumatta kyselyyn osallistuneiden poliisiyksikön maantieteellisistä sijainneista.

Tärkeimmiksi ja toimivimmiksi ensiapuvälineiksi vastaajat ovat kokeneet poliisin niin sanotut perusvälineet: kiristysside, paineside, rintataitos sekä avaruuslakana. Näistä neljästä suurimmalla käytöllä on vastausten perusteella kiristysside. Kiristysside nousee esiin monessa vastauksessa myös sen käyttövarmuuden puolesta. Myös paineside on nostettu vastauksissa esille sen suuren käyttöasteen ja käyttövarmuuden takia.

Lämpöpeitettä on myös vastausten mukaan käytetty paljon ja sen toimivuus lämpötaloudesta huolehtimisessa on vastaajien mukaan erinomainen. Lämpöpeitettä on lisäksi erittäin helppo käyttää ja sitä on vaivatonta kantaa varustuksessa pienen pakkauskoon takia. Keski-Suomen poliisiyksikön mukaan lämpötaloudesta huolehtimiseen on alettu panostamaan entistä enemmän myös ensiapukoulutuksessa.

Edellä mainitun perinteisten ensiapuvälineiden takaa Oulun poliisilaitoksen vastauksessa nostettiin esille myös poliisin partioauton ensiapuvarustukseen kuuluvat vaateleikkurit eli tekstiilisakset. Saksia on vastauksen perusteella helppo käyttää, ja ne helpottavat vammakohdan hoitamista äärimmäisen paljon, koska saksien avulla vammakohdan päällä olevat ja vaikeasti riisuttavat vaatekappaleet saadaan pois tieltä.

6.4 Nykyisiin ensiapuvälineisiin liittyvät haasteet

Vastaajilta kysyttiin, minkä ensiapuvälineen/-välineiden käyttöön liittyy haasteita. Vastaajat saivat kertoa poliisiyksiköissä kertyneiden kokemuksiensa pohjalta sellaisista ensiapuvälineistä, joiden käyttäminen on koettu haastavaksi tai niiden toimintavarmuus/-tehokkuus huonoksi. Kyselyyn osallistujat saivat kertoa näiden lisäksi myös välineistä, joille ei juurikaan ole ollut käyttöä ja jotka koetaan hieman turhiksi.

Pääosin poliisin nykyisen käytössä olevan ensiapuvarustuksen välineisiin ollaan vastausten perusteella tyytyväisiä eikä siihen kuuluvien ensiapuvälineiden käyttöön liity juurikaan haasteita. Itä-Uudenmaan ja Lapin poliisilaitokset ovat kuitenkin nostaneet haasteista puhuttaessa esille ensiapuvarustuksesta löytyvät kertakäyttöisen elvytysuojan sekä elvytysmaskin.

Kertakäyttöisellä elvytysuojalla tarkoitetaan työkalua, jonka avulla mahdollistetaan painelupuhalluselvytyksen puhallusten antaminen ilman, että elvyttäjä joutuu kontaktiin autettavan eritteiden kanssa. Elvytysmaskilla tarkoitetaan puolestaan maskia, joka asetetaan elvytettävän kasvoille, suun ja nenän alueelle. Maskia käytetään elvytystilanteessa siihen, että ilmaa saadaan siirrettyä elvytettävän hengityselimiin ilman, että elvyttäjät joutuvat kontaktiin elvytettävän eritteiden kanssa. Maskia käytettäessä käytössä on yleensä myös pieni pumppu, jolla happea sisältävää ilmaa pystytään pumppaamaan elvytettävän hengitysteille.

Itä-Uudenmaan vastauksesta tulee ilmi, että sen käyttökokemus on ollut huono. Käytössä olevaa elvytysuojaa kuvaillaan jopa surkeaksi. Lapin poliisilaitoksen mukaan elvytysmaskin käyttö on ollut todella vähäistä.

Vastajille lähetetyn kyselylomakkeen ensimmäisen kysymyksen vastauksista tulee ilmi, että yksittäisen poliisin ensiapuvälineeseen kuuluva kertakäyttöinen elvytysuoja on käytössä vain kahdessa poliisiyksikössä. Elvytysmaski on puolestaan käytössä kaikilla kyselyyn osallistuneilla poliisiyksiköillä. Vastauksista ei tule ilmi, minkä merkisiä tai mallisia elvytysuojia ja -maskeja tällä hetkellä on käytössä.

Elvytystyökalujen lisäksi Itä-Uudenmaan kokemuksen perusteella varustuksesta löytyvää lastaa ei ole käytetty kertaakaan.

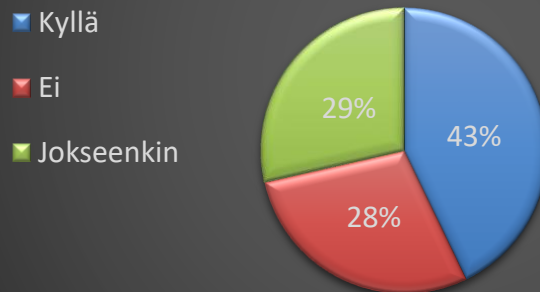
Hieman yllättäen Keski-Suomen, Helsingin sekä Oulun vastauksissa nousi esille haasteita, jotka liittyvät kiristyssiteen käyttöön. Vaikka väline on erinomainen ja käytettävyyden suurimman osan mielestä hyvä, liittyy sen käyttöön myös vaikeuksia. Kahden vastauksessa tartuttiin siihen, että kiristyssiteen käyttö onnistuu suhteellisen hyvin esimerkiksi koulutustilaisuudessa, mutta tositilanteessa ongelmiksi muodostuvat kiristyssiteelle oikean paikan löytäminen, sen paikalleen saaminen sekä riittävän kireyden varmistaminen.

Oulun poliisilaitokselta nostettiin ongelmalliseksi myös kiristyssiteen asentaminen omiin raajoihin, joka saattaa olla haastavaa etenkin yhdellä kädellä toimittaessa. Kyselyssä Oulun poliisilaitosta edustanut henkilö pohti vastauksessa sitä, että voisiko joitakin muita kiristyssidemalleja testata jatkossa, jotta selviäisi toimitusmalli ne paremmin kuin nykyinen malli.

6.5 Poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyys operatiivisessa kenttätoiminnassa

Tutkimukseen osallistuneiden poliisiyksiköiden ensiapuvälineiden käyttöä koskevat kyselylomakkeelle oman kokemuksensa perusteella, onko poliisin nykyinen ensiapuväline riittävä operatiiviseen kenttätoimintaan. Vastajille oli annettu vastausvaihtoehdoiksi ”kyllä”, ”ei” ja ”jokseenkin”. Mikäli kysymykseen vastasi ”kyllä”, ei vastauksen perustetta tarvinnut avata kirjalliseen muotoon sen enempää. Mikäli kuitenkin valitsi vaihtoehdoista ”ei” tai ”jokseenkin”, tuli perustella, miksi on tätä mieltä.

Onko poliisin nykyinen ensiapuvarustus riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa?

Vastausten perusteella mielipiteet nykyisen ensiapuvarustuksen riittävydestä jakautuvat hyvin tasaisesti. Kyselyyn osallistuneista seitsemästä poliisiyksiköstä Helsingin poliisilaitos sekä Sisä-Suomen laitoksen kaksi yksikköä ovat sitä mieltä, että ensiapuvarustus on riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa nykyisessä muodossa. Länsi- ja Itä-Uusimaa ovat kertoneet varustuksen olevan jokseenkin riittävä. Lapin ja Oulun poliisilaitokset ovat puolestaan vastausten perusteella sitä mieltä, että varustus nykymuodossa ei ole riittävä.

Uudenmaan poliisilaitokset ovat kertoneet, että heidän kokemuksensa perusteella nykyinen poliisin ensiapuvarustus on jokseenkin riittävä operatiivisessa kenttätoiminnassa. Länsi-Uusimaa kertoo vastauksessaan, että ensiapuvälinevalikoima on riittävällä tasolla, mutta erilaisille ensiaputaskuille sekä potilaan kantoalustoille olisi kuitenkin tarvetta. Itä-Uudenmaan vastauksessa nostetaan myös esille tarve potilaan siirtoalustoille, jotka helpottaisivat evakuointia. Lisäksi Itä-Uusimaa olisi valmis luopumaan ensiapuvarustukseen tällä hetkellä kuuluvista kertakäyttöisistä elvytysuojista sekä lastoista, koska niiden käyttö on harvinaista ja elvytysuoja huono. Vastauksissa ei tule esille sitä, millä tapaa elvytysuoja on huono.

Lapin ja Oulun poliisilaitokset ovat kyselyyn vastanneista poliisilaitoksista ainoat, jotka kokevat, ettei nykyinen ensiapuvarustus ole riittävä. Lapin poliisilaitoksen mielestä partioautoissa mukana kulkeva ensiapulaukku on todella hyvä ja kattava. He kuitenkin toivoisivat ensiapuvarustukseen lämpöpusseja. Lappi nostaa vastauksessaan esille lämpötaloudesta huolehtimista, joka on todella tärkeää traumapotilaan hoidossa. Lapin maantieteellistä sijainti ja kylmät olosuhteet korostavat entisestään lämpötaloudesta huolehtimisen merkitystä.

Oulun poliisilaitos nostaa myös lämpötaloudesta huolehtimisen esille vastauksessaan. Oulussa lämpötaloudesta huolehtimiseen liittyvät ongelmat johtuvat vastauksen perusteella pääosin siitä,

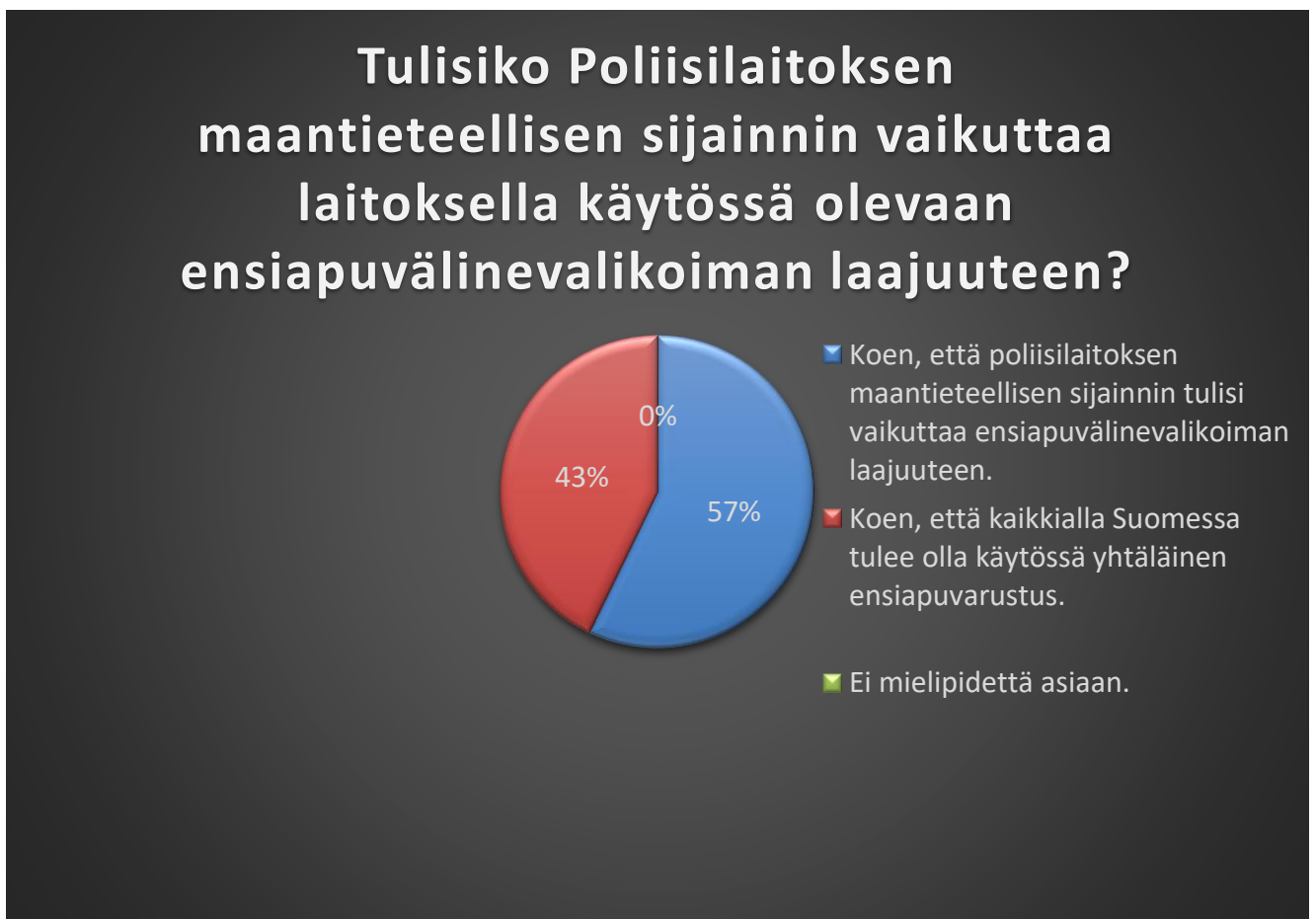
ettei kaikilla poliiseilla ole kannossa lämpöpeitettä. Tämä on Oulun poliisilaitoksen ensiapuvastaavan mielestä huono asia.

Oulun vastauksen mukaan suuri puute nykyisessä ensiapuvarustuksessa on se, ettei niiden kantamiseen ole minkäänlaisia yhteisiä tapoja tai erillisiä välineitä. Heidän mielestään olisi tärkeää löytää jokin käytännöllinen tapa ensiapuvälineiden kuljettamiseen. Nykyisin ensiapuvälineet kulkevat suurimmalla osalla reisitaskuissa. Oulun poliisilaitoksen ensiapuvastaava nostaa esille sen, ettei kaikki onnistu antamaan ensiapua itselleen, koska eivät taivu ottamaan välineitä omista taskuistaan esimerkiksi maatessaan maassa.

Toinen iso ongelma ensiapuvälineiden kantamiseen liittyen on Oulun poliisilaitoksen mukaan se, ettei tiedetä, missä ensiapuvälineet kenelläkin sijaitsevat. Poliisilla ei ole mitään vakioitua tapaa sijoittaa välineitä tai merkitä, missä ne sijaitsevat. Tähän kaivattaisiin muutosta. Mikäli ensiapuvälineiden kantamiseen tulee erillisiä ensiaputaskuja, tulee taskun ulkopinnalta tulla selvästi esille, että kyseessä on ensiapuvälineitä sisältävä tasku. Mikäli ensiapuvälineiden kantaminen jatkuu jatkossakin esimerkiksi reisitaskuissa, tulisi sovitulla tavalla merkitä näkyvästi se tasku, josta ensiapuvälineet löytyvät.

6.6 Poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin vaikutus ensiapuvälinevalikoimaan

Kyselyssä vastaajilta kysyttiin heidän mielipidettään siitä, tulisiko poliisin ensiapuvälinevalikoiman olla yhtenäinen koko Suomessa vai tulisiko ensiapuvälinevalikoiman laajuus vaihdella poliisiyksiköiden maantieteellisen sijainnin mukaan. Tällä hetkellä poliisin ensiapuvälinevalikoima on yhtäläinen koko Suomessa. Vastaajille annettiin seuraavat vastausvaihtoehdot: A) ”Koen, että poliisilaitoksen maantieteellisen sijainnin tulisi vaikuttaa ensiapuvälinevalikoiman laajuuteen”, B) ”Koen, että kaikkialla Suomessa tulee olla käytössä yhtäläinen ensiapuvälinevalikoima” ja C) ”Ei mielipidettä asiaan”. Mikäli vastaaja valitsi vaihtoehdoista A tai B, tuli hänen perustella kantansa kirjallisesti.

Positiivisena yllätyksenä vastaajat eivät ole menneet kyselylomakkeella sieltä, mistä aita on matalin, vaan jokainen on ottanut kantaa asiaan ja perustellut oman mielipiteensä. Kukaan ei ilmoittanut, ettei ole mielipidettä asiaan. Vastaukset vaihtoehtojen A ja B välille jakautuivat tasaisesti.

Kolme kyselyyn osallistunutta poliisiyksikköä, Länsi-Uusimaa, Keski-Suomi sekä Oulu, ovat sitä mieltä, että varustus pitää olla yhtäläinen ensiapuvälinevalikoima. Kantaa perustellaan sillä, että tämänhetkiset ensiapuvälineet ovat niin hyviä, ettei ensiapuvälinevalikoimaa tarvitse laajentaa. Vastauksissa nostetaan kuitenkin esille, että tietyillä alueilla joitakin välineitä olisi ehkä hyvä painottaa muita enemmän maantieteellisen sijainnin tuomien erityisominaisuuksien takia. Vastauksissa ei avattu enempää, mitä välineitä tarkoitettiin.

Lisäksi mielipidettä nykymallissa pysymiseen perusteltiin sillä, että kaikki poliisit ympäri Suomea osaavat käyttää samoja ensiapuvälineitä ympäri Suomea. Poliisin partiot toimivat usein yli omien poliisilaitosrajojen ja tällä hetkellä voidaan luottaa siihen, että jokainen poliisi osaa käyttää poliisin ensiapuvälineitä riippumatta siitä, miltä alueelta hän tulee. Tämä on vastausten perusteella hyvä asia ja siitä kannattaa pitää kiinni.

Helsingin, Lapin ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokset sekä Sisä-Suomen laitoksen Pirkanmaan yksikkö ovat vastanneet kysymykseen kannattavansa mallia, jossa poliisilaitoksen maantieteellisen sijainnin tulisi vaikuttaa ensiapuvälinevalikoiman laajuuteen. Erityisesti vastaajat ovat perustelleet kantansa lämpötaloudesta huolehtimisella. Lapissa, Itä-Suomessa ja muilla haja-asutusalueilla tulisi olla vastaajien mukaan enemmän lämpötaloudesta huolehtimiseen tarkoitettuja välineitä. Hypotermia- tai lämpöpussi nostetaankin esille hyvänä lisäväline-ehdotuksena.

Haasteena tässä mallissa vastaajat näkevät sen, että mikäli jokainen poliisilaitos voisi omavaltaisesti päättää, mitä välineitä käyttävät, niin silloin ei olisi valtakunnallisesti tiedossa, millaisia välineitä mistäkin yksiköstä löytyy. Tähän tiedostettuun haasteeseen vastataan ehdotuksella, jossa Suomen poliisilla olisi käytössä kaksi välinevalikoimaa, jotka eroavat toisistaan välinevalikoiman laajuudessa. Vastauksissa ei avata tarkemmin sitä, mitä ensiapuvälineitä laajempaan tai suppeampaan välinevalikoimaan kuuluisi.

6.7 Yhteenveto ja tulosten vertaaminen hypoteesiin

Tutkimuksen avulla on pyritty keräämään tietoa siitä, ovatko poliisin nykyiset käytössä olevat ensiapuvälineet ja -tarvikkeet riittäviä operatiivisessa kenttätoiminnassa vai olisiko täydennyksille tarvetta. Käytännössä tutkimuksessa selvitettiin, mitä ensiapuvälineitä poliisilaitoksilla on käytössä ja onko varustus riittävä. Lisäksi selvitettiin sitä, mitä tai minkälaisia täydennyksiä laitokset haluaisivat varustukseen, jos varustus on heidän mielestään riittämätön. Varsinaisen päätutkimuskohteen lisäksi tutkimuksessa saatiin selville vaikuttaako laitoksen maantieteellinen sijainti ensiapuvälineiden valikoiman laajuuteen ja täydennystarpeisiin.

6.7.1 Käytössä olevat ensiapuvälineet

Poliisilaitosten ensiapuvarustus on ympäri Suomea tulosten perusteella pääosin samanlainen. Erot painottuvat välineisiin, joilla voidaan hoitaa pieniä haavoja tai merkitä hoidettavaa potilasta. Tällaisia välineitä ovat muun muassa laastarit ja ihotussin. Henkeä pelastavien ensiapuvälineiden osalta voidaan sanoa, että varustus on lähes identtinen poliisilaitoksesta riippumatta. Maantieteellisellä sijainnilla ei voida katsoa olevan vaikutusta tällä hetkellä poliisilaitosten ensiapuvarustukseen.

Tärkeimmiksi ja toimivimmiksi ensiapuvälineiksi vastauksien perusteella nousi kiristysside, paineside, rintataitos sekä lämpöpeite. Eniten huonoa palautetta vastaajat antoivat kertakäyttöiselle elvytysuojalle, elvytysmaskille sekä lastoille. Kiristyssiteen käyttöön ja itse välineeseen liittyvät haasteet nostettiin vastauksissa myös vahvasti esille, vaikka välinettä keuhuttiinkin tärkeäksi ja toimivaksi.

6.7.2 Poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyys operatiivisessa kenttätoiminnassa

Ennen vastausten saamista olin arvioinut, että poliisilaitokset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä nykyiseen ensiapuvarustukseen. Arvioin myös, että vastukset tulevat jakautumaan poliisilaitosten välillä maantieteellisen sijainnin mukaan siten, että etelässä varustukseen ei kaivata täydennystä ja pohjoisessa uusia välineitä halutaan. Hypoteesini oli oikeansuuntainen.

Vastaajista Helsinki ja Sisä-Suomen laitoksen kaksi yksikköä olivat sitä mieltä, että nykyinen varustus on riittävä. Länsi- ja Itä-Uusimaan poliisilaitokset pitivät varustusta jokseenkin riittävänä. Oulun ja Lapin poliisilaitokset olivat sitä mieltä, ettei nykyinen varustus riitä.

Varustukseen oltiin pääosin hyvin tyytyväisiä, mutta muutamat lisävälineet nousivat esille. Vastauksissa potilaansirtoalustat, ensiaputaskut sekä lämpötaloudesta huolehtimiseen tarkoitettut välineet erottuivat joukosta. Potilaansirtoalustat helpottaisivat evakuointia huomattavasti, ensiaputaskut voisivat ratkaista ensiapuvälineiden kantamiseen liittyvät ongelmat, ja lämpötaloudesta huolehtimiseen tarkoitetuille välineille olisi suurta tarvetta etenkin haja-asutusalueilla.

Nykyinen varustus on siis ihan hyvä, mutta muutamille ”täsmälisäyksille” olisi välinevalikoimassa vielä tarvetta. Koska vain kaksi vastaajaa seitsemästä piti nykyistä ensiapuvarustusta riittävänä ja muut nostivat esille selkeitä puutteita, poliisin nykyistä ensiapuvarustusta ei voida pitää riittävänä operatiivisessa kenttätoiminnassa.

Poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin vaikutus tyytyväisyyden tunteeseen nykyistä ensiapuvarustusta kohtaan näkyi siten, että Suomen pohjoisimmat laitokset, Oulu ja Lappi, olivat ainoina poliisilaitoksina sitä mieltä, ettei nykyinen ensiapuvarustus ole riittävä. Puolestaan Etelä-Suomen sekä Keski-Suomen alueella sijaitsevat poliisilaitokset ovat vastausten perusteella sitä mieltä, että varustus on täysin riittävä tai ainakin jokseenkin riittävä.

6.7.3 Poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin vaikutus ensiapuvälinevalikoimaan

Hypoteesissa olin arvioinut ennen kyselyn teettämistä, että vastaajat olisivat lähes yksimielisiä siitä, että poliisilaitoksen maantieteellisen sijainnin tulisi vaikuttaa ensiapuvälinevalikoiman laajuuteen. Arvioni ei osunut kohdalleen, sillä kysymys jakoi mielipiteitä tasaisesti ja äännet jakautuivat 4–3.

Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, ettei nykyistä välinevalikoimaa tule muuttaa, koska välineet ovat hyviä. Osa kuitenkin toivoi, että haja-asutusalueilla joitakin välineitä tulisi painottaa varustuksessa. Vastauksissa nostettiin esille huoli siitä, että mikäli poliisilaitokset saavat itse päättää ensiapuvarustuksensa, ei valtakunnallisesti ole tiedossa, mitä välineitä on käytössä missäkin. Kaikkia hyödyttäväksi ratkaisuksi ehdotettiin mallia, jossa Suomen poliisilla olisi käytössä kaksi välinevalikoimaa, jotka eroavat toisistaan välinevalikoiman laajuudessa. Poliisilaitokset voisivat omien kokemusten pohjalta arvioida ottavatko käyttöön laajemman vai suppeamman version.

7 POHDINTA

7.1 Kehitettävää

Selvitin työssäni poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävyttä operatiivisessa kenttätoiminnassa. Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena, johon sain rekrytoitua mukaan kuuden eri poliisilaitoksen ensiapuvastaavia. Jotta tutkimuksesta olisi saatu täysin luotettava ja paikkansa pitävä, olisi tutkimukseen pitänyt saada osallistujia Suomen jokaiselta poliisilaitokselta. Tällä kuuden poliisilaitoksen otannalla tutkimustulos jäi valitettavasti hieman suuntaa antavaksi.

Tutkimustuloksen yleistettävyyden puolesta argumentoi kuitenkin se, että kyselyyn osallistuneet poliisilaitokset sijaitsevat eripuolilla Suomea etelä-pohjois-akselilla aina Helsingistä Lappiin asti. Koko maan kokemuksista on siis saatu ainakin jonkinlainen läpileikkaus.

Tutkimukseen osallistujien informoinnissa ja kysymysten muotoilussa olisin voinut onnistua paremmin. Vaikka itselleni oli selvää, että tutkimus keskittyy vain ja ainoastaan peruskoulutetun poliisin ensiapuvälineisiin, ei tieto tavoittanut riittävällä tasolla vastaajia. Vastauksiksi kertyi paljon poliisin erityiskoulutetusta henkilöstöstä kertovaa tekstiä ja tätä ei voitu valitettavasti hyödyntää tässä tutkimuksessa mitenkään.

7.2 Tutkimuksen haasteet

Ensimmäiseksi haasteeksi nousi aiheen rajaaminen. Ensiapu, ensiapua vaativat vammat sekä ensiapuun käytettävät välineet ovat niin laajakäsitteisiä aihealueita, että oleellisen ja epäoleellisen tiedon erottaminen toisistaan aiheutti ajoittain suurta päänvaivaa.

Koska aihealue on niin laaja, on siitä myös kirjoitettu paljon. Työhöni liittyvistä aiheista löytyy valtava määrä tietoa niin kirjoista kuin internetistä. Suuri tiedon määrä tuntui hetkittäin olevan myös pienimuotoinen taakka, sillä yhteen kysymykseen saattoi löytyä vastauksia useasta eri lähteestä ja jotkut lähteistä kertoivat asioista hieman eri tavoin. En tarkoita tällä sitä, että toisessa lähteessä olisi ollut aina oikeaa tietoa ja toisessa väärää, vaan vastaukset kysymyksiin saatettiin vain kertoa erilaisilla tavoilla.

Kyselytutkimuksen toteuttamisessa haasteeksi olisi saattanut muodostua tutkimukseen saatujen osallistujien huolimaton vastaaminen kysymyksiin tai vastaamattomuus koko kyselyyn. Koska kyselyyn osallistuu yhteensä vain seitsemän henkilöä, oli jokaisen osallistujan osallistuminen tärkeää. Tähän haasteeseen olin pyrkinyt vastaamaan siten, että kyselylomakkeella esitetyt kysymykset oli muotoiltu mahdollisimman täsmällisiksi ja selkeiksi. Kyselyn pituus ei myöskään saanut olla liian pitkä. Osallistujiin liittyvät riskit tunnistettiin ja lopulta kaikki vastasivat kyselyyn.

Seuraava haaste koski tutkimuksen aikataulua. Itse suoritin työni tekohetkellä työelämään perehdyttävää työharjoittelua Helsingin poliisilaitoksella ja harjoittelun loputtua työskentelin täysipäiväisesti. Työt veivät suurimman osan ajastani ja vapaa-aikakin täyttyi hoidettavista asioista. Osittain tästä johtuen työn viimeistelylle tuli loppuvaiheessa pienimuotoinen kiire ja se näkyy myös valmistuneessa työssä.

Kaikkein suurimmaksi haasteeksi työn valmistumiselle nostaisin kuitenkin työn ulkopuolisen opinnäyteprosessin. Prosessin, joka pitää suorittaa ennen kuin voi alkaa kunnolla tekemään itse opinnäytetyötä. Omilla valinnoilla pystyy toki vaikuttamaan prosessin laajuuteen, mikäli on etukäteen tietoa siihen liittyvistä haasteista. Itselläni tällaista tietoa ei ollut ja satuin keräämään työni hidasteeksi lähes kaiken mahdollisen lisätyön, mitä tarjolla oli.

En ala tässä työssä listaamaan ja avaamaan kaikkia työvaiheita, jotka olen suorittanut ennen kuin sain tehdä itse opinnäytetyön, mutta erilaisia vaiheita ja lupia on ollut suhteettoman paljon tutkimuksen laatuun ja koulutustasoon verrattuna. Itse opinnäytetyön tekeminen on ollut varsin mieluista ja vaivatonta, mutta kaikki työn ulkopuolinen ylimääräinen täyte on tehnyt opinnäytteen tekemisestä lähes vastenmielisen kokemuksen. Prosessin keventäminen ja yksinkertaistaminen olisi mielestäni erittäin tarpeellista.

Viimeisimpänä haluaisin nostaa esiin haasteen, joka ei liity niinkään tutkimukseen, vaan tutkimusraportin kirjoittamiseen. Suurta päänvaivaa on aiheuttanut koko kirjoittamisprosessin ajan Microsoft-pohjainen Word-ohjelma, jonka toiminta on Mac-tietokoneiden kanssa suuri mysteeri. Suuren osan ajasta toiminnot eivät toimi ollenkaan ja lopun aikaa toiminnot toimivat vain väärällä tavalla. Tämä tiedoksi tuleville opinnäytetyön kirjoittajille.

7.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimaani aihetta on aina mahdollista tutkia uudelleen, koska välineitä ja niihin liittyvää koulutusta päivitetään jatkuvasti. Erinomainen mahdollisuus tämän tutkimuksen uudelleen tekemiselle olisi jo vuonna 2025, jolloin voimaan tulee Poliisihallituksen uusittu ohje ensiavusta. Uuden järkevän tutkimuksen tekeminen samasta aiheesta toki vaatisi sitä, että ohjeessa mainittu ja poliisin käytössä oleva ensiapuvälinevalikoima olisi jollain tavalla muuttunut nykyisestä.

Mitä tulee yksittäisiin ensiapuvälineisiin, olisi hyvin mielenkiintoista lukea onnistuneesta tutkimuksesta, joka käsittelisi välineitä, joita poliisilla ei vielä ole. Tutkimus selvittäisi kyselyjen tai haastatteluiden kautta, olisiko poliisilla tarvetta ja käyttöä tutkimukseen valituille välineille, esimerkiksi defibrillaattorille tai taivekiristysiteille.

Oma tutkimukseni keskittyi poliisissa käytössä oleviin ensiapuvälineisiin. Vaikka asiaa ei kyselytutkimuksessa kysytty, osassa vastauksissa tuli kuitenkin ilmi, että poliisin ensiapukoulutuskin kaipaisi päivittämistä ja lisäystä. Näkisin, että tässä olisi hyvä sauma jollekin ensiapuasioista kiinnostuneelle toteuttaa tutkimus. Tutkimus voisi olla esimerkiksi samalla idealla toteutettu kuin minun tutkimukseni, mutta se keskittyisi ensiapukoulutukseen välineiden sijasta: Selvitys poliisin nykyisen ensiapukoulutuksen riittävydestä.

Ensiapu ja lääkintä on aiheena niin valtavan laaja, että siitä löytyy aina uusia aiheita ja näkökulmia, josta tehdä tutkimusta. Ensiapukoulutusta on kyllä tutkittu aikaisemminkin ja kyselyitä suoritettu aiheesta lukuisia, mutta esimerkiksi juuri ensiapukoulutuksen riittävyttä selvittävä tutkimus olisi erittäin mielenkiintoinen ja hyödyllinen, mikäli tutkimus teetetäisiin vaikkapa jonkin poliisilaitoksen tilaamana ja omaa toimintaa kehittävänä tutkimuksena.

8 LÄHTEET

- Action first aid 2021, CPR in action, Youtube. Katsottavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=DUaxt8OIT3o&t=70s>
- Anttila, P. 2006: Tutkiva toiminta ja ilmaisu. 2. painos. Artefakta 16. Hamina, Akatiimi Oy.
- Blek-Vehkaluoto, M 2024, Sydänliitto, Elvytys. Luettavissa: <https://sydan.fi/fakta/tunnetko-defin/>
- Castrén M, Korte H & Myllyrinne K 2022, Ensiapuopas, Terveyskirjasto, haavat ja verenvuodot. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/spr00007>
- Castren M, Kinnunen A, Paakkonen H, Pouti J, Seppälä J & Väisänen O 2002, Ensihoidon perusteet, Pelastusopisto Kuopio, Suomenpunainen Risti Helsinki.
- Castren M, Helveranta K, Kinnunen A, Korte H, Laurila K, Paakkonen H, Pouti J & Väisänen O 2012, Ensihoidon perusteet, Pelastusopisto Kuopio, Suomenpunainen Risti Helsinki.
- ChatGPT, Suomalainen versio
- CVN Medical Solutions 2024, Kiristyside. Luettavissa: <https://medical.cvn.fi/tuote/sam-xt-tourniquet/>
- Haikansalo, A 2021, Kirjoittaminen oppimistehtävässä, POLAMK Moodle. Luettavissa: https://moodle.polamk.fi/pluginfile.php/334676/mod_resource/content/1/Oppimisteht%C3%A4v%C3%A4n%20kirjoittaminen21.pdf
- Halonen L, Maisniemi K & Handolin L 2018, Traumatiltaan massiivisen verenvuodon tunnistaminen ja hoito, Aikakauskirja Duodecim. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo14097>
- Kananen, J 2015, Opinnäytetyön kirjoittamisen opas: Näkökulmana tutkimuksellinen kehittämistyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J 2017, Laadullinen tutkimus pro-graduna tai opinnäytetyönä, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Keski-Suomen Hyvinvointi-alue, Ilmarinta. Luettavissa: <https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/ohjeet/Ilmarinta.pdf> LUETTU: 4.7.2024

- Kolula M, Hämäläinen J & Keinonen T 2014, Keskisuomalainen. Luettavissa: <https://www.ksml.fi/paakirjoitus-mielipide/2636711>
- Kumpulainen T 2021, Selvitys defibrillaattorin tarpeellisuudesta poliisin operatiivisessa toiminnassa, opinnäytetyö, Poliisiammattikorkeakoulu
- Lahtinen, J & Nordlund, T 2011: Hemostaattisten tuotteiden käyttö sairaalan ulkopuolisessa ensihoidossa, Opinnäytetyö, Saimaan ammattikorkeakoulu.
- Ohje ensiavusta POL-2019-30157, Poliisihallitus 2019
- Ohjeita opinnäytesuunnitelman tekemiseen, POLAMK Moodle. Luettavissa: https://moodle.polamk.fi/pluginfile.php/74342/mod_resource/content/1/Opinn%C3%A4ytesuunnitelma_AMK.pdf
- Punainen Risti, Tajuttoman ensiapu. Luettavissa: <https://ensiaputodistus.fi/ensiapuohje/tajuttoman-ensiapu/> LUETTU: 7.6.2024
- Punainen Risti 2024, Elvytys. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/elvytys/aikuisen-elvytys-painelupuhalluselvitys/>
- Puusa A. & Juuti P. 2020: Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus Oy.
- Salomaa, E 2022, ilmarinta, Duodecim terveyskirjasto. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00816>
- Sharkmedical 2024, Compressed gauze. Luettavissa: <https://sharkmed.fi/tuote/sharkmed-tactical-compressed-gauze>
- Sharkmedical 2024, Lämpöpeite. Luettavissa: <https://sharkmed.fi/tuote/tactical-survival-blanket-avaruuslakana#>
- Sisäasiainministeriö, 2009, Ohje hemostaattisten aineiden käytöstä, SMDno/2009/3837
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2023, Ensihoito. Luettavissa: <https://stm.fi/ensihoito>
- Suomen Punainen Risti 2024, EA1 sisältö. Luettavissa: https://ensiapukoulutus.fi/spr-ensiapukurssit/spr-ensiapukurssi-ea-1/?gad_source=1&qclid=CjwKCAjw5Ky1BhAgEiwA5jGujrCCLr_GpUZUQaoEyFcg32XniulxGI GEVLxnuIU_LSSwporkFMximBoCinsQAvD_BwE

- Tenkanen T 2023, Sotilaslääketieteen aikakauslehti
https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2155969/Sotilasl%C3%A4%C3%A4ketieteen+aikakauslehti+1_2023.pdf/5304e9c2-8a08-4e90-3c3e-012f79a3583b/Sotilasl%C3%A4%C3%A4ketieteen+aikakauslehti+1_2023.pdf?t=1685442190165
- Theseus, Poliisiammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/86551>
- Total Shop 2024, Rintataitos. Luettavissa: https://www.totalshop.fi/en/product/chest-seal-pro-venttiililla-4-kanavainen/16435?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA9IC6BhA3EiwAsbltOKS4avgrPvbBNEIYpkcPfTnb0tRO3HGwLo03eG7L91pf6PmAF6pLqRoCOP8QAvD_BwE
- Turunen V 2019, opinnäytesuunnitelma malli, POLAMK Moodle-alusta.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta, TENK 2023, Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käytäntö Suomessa. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Varusteleka 2024, Paineside. Luettavissa: <https://www.varusteleka.com/fi/product/firstcare-emergency-bandage-paineside/11399>
- Voipio V 2021, Metsästäjä.fi. Luettavissa: <https://metsastajalehti.fi/metsastys/verenvuodon-hallinta-painesiteella-ja-haavaa-pakkaamalla/>

9 LIITTEET

Liite 1, Haastattelulomake, s. 21–22

Liite 2, Saatekirje, s. 23–24

9.1 Liite 1, Haastattelulomake

Haastateltaville lähetettävä alustava kyselylomake

1. Mitä ensiaputarvikkeita operatiivisessa kenttätöinnissä toimivan poliisimiehen ja partioauton ensiapuvälineisiin kuuluu teidän poliisilaitoksellanne?

(OHJE: Valitse vaihtoehdoista kaikki ne välineet, joita poliisilaitoksellanne on käytössä. Lista ensiapuvälineistä on POHA:n ohjeesta POL-2019-30157. Mikäli listalta ei löydy kaikkia teillä käytössä olevia ensiapuvälineitä, on mahdollista kertoa avoimeen kohtaan myös muista käytössä olevista ensiapuvälineistä.)

Poliisin henkilökohtaiset ensiapuvälineet:

- Kiristysside
- Paineside
- Kertakäyttöinen elvytysuoja
- Avaruuslakana

Poliisin ajoneuvoon kuuluvat ensiapuvälineet:

- vyölaukku tai vastaava
- paineside
- kiristysside
- avaruuslakana
- lasta (alumiininen, litteä lasta tai rulla)
- joustoside
- rintataitos (esim. Foxseal tai vastaava)
- elvytysmaski
- ihoteippi
- vaate- / turvavyöleikkuri
- tussi ja ihotussi
- kertakäyttösuojakäsineet
- laastarit

Muita käytössä olevia ensiapuvälineitä/-tarvikkeita listauksen ulkopuolelta:

Vastaus: _____

2. Mitkä käytössä olevista ensiapuvälineistä koet tärkeimmiksi ja toimivimmiksi?

(OHJE: Kerro oman kokemuksesi pohjalta, mitkä ovat sellaisia ensiapuvälineitä, joita käytetään erityisen paljon ja joiden käyttäminen on tehokasta. Voit myös kertoa välineistä, joiden käyttäminen helppoa ja ovat siten käyttövarmoja.)

Vastaus: _____

3. Mitä haasteita nykyisten ensiapuvälineiden käyttöön liittyy?

(OHJE: Kerro sellaisista välineistä, joiden käyttäminen on koettu haastavaksi tai niiden toimintavarmuus/-tehokkuus huonoksi.)

Vastaus: _____

4. Onko poliisin nykyinen ensiapuvarustus riittävä operatiivisessa kenttätöinnässä?

(OHJE: Valitse seuraavista vaihtoehtoista se vaihtoehto, joka vastaa parhaiten omaa kokemustasi poliisin ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätöinnässä.)

- Kyllä
- Ei
- Jokseenkin

5. Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen "Ei" tai "Jokseenkin", kerro mitä lisäystä tai muutoksia ensiapuvarustus kaipaa.

(OHJE: Jos olet sitä mieltä, että poliisin ensiapuvarustus ei ole nyky muodollaan riittävä erilaisten henkeäpelastavien hoitotoimenpiteiden antamiseen, kerro omin sanoin, mitä välineitä varustus kaipaisi lisäksi tai vaatisiko varustelu jotain muuta muutosta.)

Vastaus: _____

6. Koetko, että poliisin ensiapuvarustus tulee olla yhtäläinen kaikkialla suomessa vai voisiko ensiapuvarustusvalikoiman laajuus vaihdella poliisiyksikön maantieteellisen sijainnin mukaan?

(OHJE: Onko mielestäsi hyvä, että kaikkialla Suomessa on käytössä sama ensiapuvarustus vai olisiko hyvä, jos esimerkiksi Lapissa poliisilla olisi käytössä runsaampi määrä välineitä kuin Etelä-Suomessa? Mitä hyviä puolia ja mitä haasteita tähän mielestäsi liittyy?)

- Koen, että kaikkialla Suomessa tulee olla käytössä yhtäläinen ensiapuvarustus. Miksi?

Vastaus: _____

- Koen, että poliisilaitosten maantieteellisen sijainnin tulisi vaikuttaa ensiapuvälineiden valikoiman laajuuteen. Miksi?

Vastaus: _____

- Minulla ei ole mielipidettä asiaan.

9.2 Liite 2, saatekirje

Arvoisa viestin vastaanottaja,

Toteutan poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyönä tutkimuksen, jossa selvitetään poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätoiminnassa. Tutkimusta varten on laadittu kyselylomake, joka on tarkoitettu poliisin ensiapuasioihin perehtyneille ja niiden parissa työskenteleville henkilöille. Kysely toteutetaan ensimmäistä kertaa. Erittäin ajankohtaisen

tutkimuksesta tekee se, että POHA:n nykyinen ohje ensiavusta POL-2019-30157 vanhenee vuoden 2024 loppuun mennessä ja uutta ohjetta laaditaan parhaillaan opinnäytetyöni laatimisen aikana.

Sähköisellä kyselylomakkeella kerätään tietoa käytössä olevista ensiapuvälineistä, kokemuksia niiden käyttämisestä sekä niiden kehittämistarpeista. Kerättyä tietoa on mahdollista hyödyntää poliisin ensiaputoiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja kouluttamisessa.

Poliisiammattikorkeakoululta on myöntänyt tutkimusluvan kyselytutkimustani varten. Kaikki vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Tulokset raportoidaan siten, ettei yksittäistä vastaajaa pystytä tunnistamaan.

Vastaathan kyselyyn viimeistään sunnuntaina 15. joulukuuta. Kyselyyn vastaamiseen kuluu aikaa arviolta noin 15 minuuttia. Kysymyksiä lomakkeella on yhteensä kuusi ja jokaisen kysymyksen yhteydessä on erillinen ohjeistus kysymykseen vastaamiseen.

Jokaisen vastaus on tärkeä, jotta tutkimuksen tuloksesta saadaan oikea ja mahdollisimman luotettava.

Lomake aukeaa ilman erillistä käyttäjätunnusta tai salasanaa.

Pyydän teitä vastaamaan kyselyyn sähköisellä kyselylomakkeella osoitteessa:

<https://link.webpolsurveys.com/S/1A854580A9EF9035>

Tai QR-koodia käyttämällä:

Vastauksistanne jo etukäteen kiittäen,

Anton Laakso

0505950052

anton.laakso@edu.polamk.fi

9.3 Liite 3, Tietosuojaseloste

Anton Laakso

AMK20223

Opinnäytetyön tietosuojaseloste

Opinnäytetyön nimi: ”Selvitys poliisin nykyisten ensiapuvälineiden riittävydestä operatiivisessa kenttätoiminnassa”

TUTKIMUKSEN TIETOSUOJASELOSTE

Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-asetus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla korkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on opinnäytetyön tekijä.

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisterinpitäjän yhteyshenkilöltä:

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Anton Laakso

Sähköposti: anton.laakso@edu.polamk.fi

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja:

- Nimi.
- Tieto on vain Webropol-kyselyn lähettämistä varten eikä sitä kysytä kyselyssä tai julkaista lopputyössä. Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietojanne vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.
- Poliisilaitos, jossa työskentelet. – Tietoa käytetään tutkimuksessa kartoittamaan poliisilaitosten tyytyväisyyden astetta nykyisiin ensiapuvälineisiin. Tätä tietoa kysytään kyselylomakkeella ja tuloksia esitetään laitospohjaisesti lopputyössä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Tutkimuksen yhteydessä käytetään seuraavia työvälineitä: Webropol, poliisihallinnon suojattu verkkolevy sekä tutkimuksen rekisterinpitäjän henkilökohtaisen salasanasuojatun tietokoneen kiintolevy.

Henkilötietoja sisältävä kyselytutkimuksen työväline on valittu tietoturvaominaisuudet huomioiden. Tutkimusaineisto on sähköisessä muodossa ja kaikki työvälineet sekä tallennuspaikat ovat suojattu käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Tutkimusaineisto säilytetään poliisihallinnon suojatulla TUVE-verkkolevyllä sekä tutkimuksen rekisterinpitäjän henkilökohtaisen salasanasuojatun tietokoneen kiintolevyllä. Näihin pääsy on ainoastaan tutkimusta toteuttavalla opiskelijalla. Henkilötietoja ei jaeta eteenpäin.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoituksena on opinnäytetyöhön liittyvän Webropol-kyselyn lähettäminen kohderyhmälle. Kyselyn tavoite on saada selville tutkimuskysymyksenä olevaa informaatiota ”Ovatko poliisin nykyiset ensiapuvälineet riittäviä operatiivisessa kenttätoiminnassa”

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on opinnäytetyöhön liittyvän kyselyn toteuttaminen. ja henkilötietojen käsittelyperusteena on yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 a kohdan mukainen rekisteröidyn suostumus. Sinun on mahdollista kieltää henkilötietojen käyttäminen lähettämällä viesti rekisterinpitäjän yhteyshenkilölle.

Henkilötietojen suojaamiseksi käytetään seuraavia suojaustoimia:

- o käyttäjätunnus ja salasana
- o tietoturvalliset henkilötietojen käsittely-ympäristöt
- o henkilörekisteriä käytetään vain tieteellistä tutkimusta varten
- o henkilörekisteri hävitetään, kun henkilötiedot eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä

Nimitiedot ovat vain yhteydenottoa varten. Aineistoa ei jatkossa hyödynnetä ja aineisto hävitetään tutkimuksen tulosten raportoinnin jälkeen, viimeistään 31.3.2025.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Tietoja ei luovuteta tutkimusrekisteristä.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojanne ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

o Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietoja ja mitä henkilötietojasi käsitellään.

Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

o Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

o Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

o Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla) Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät

henkilötietojesi paikkansapitävyyden.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen

päätöksentekoon.

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan ryhmätasolla eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

Rekisteröidyn oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle

Sinulla on oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastoin tietosuojalainsäädäntöä. Henkilötietojen käsittelyä valvoo tietosuojavaltuutetun toimisto (<https://tietosuoja.fi/yhteystiedot>).

- Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
- Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
- Puhelinvaihe: 029 566 6700
- Kirjaamo: 029 566 6768
- Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja(at)om.fi

